Izhaja
vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV. V Celovcu, 17. maja 1906. Štev. 20.

Današnja številka obsega 8 strani.

Da se razumemo!

Zaupni shod štajarskih Slovencev v Celju bavil se je tudi z vprašanjem volilne reforme z ozirom na zahteve štajarskih in koroških Slovencev. Sprejela se je resolucija, ki štajarske slovenske poslance pozivlja, da v slučaju, če bi se ne ugodilo upravičenim zahtevam štajarskih in koroških Slovencev glede na volilno reformo, glasujejo zoper volilno reformo, in da, ako bi „Slovenska Zveza“ glasovala za njo, izstopijo iz nje. Sicer nas je svoj čas „Domoljub“ in pred par dnevi tudi „Slovenec“ pošteno osmukal, ker si brez njunega dovoljenja prostodušno in samostojno upamo izražati svoje misli in svoje pomisleke glede na nevarnost, ki po nameravani volilni preosnovi preti zlasti nam koroškim Slovencem, vendar nam to ne jemlje poguma, da ne bi še nadalje brez strahu pa tudi brez hinavstva govorili povsem tako, kakor mislimo in kakor z nami vred mislijo vsi koroški domoljubi do zadnjega moža. Zato brez ovinkov izjavljamo pred vsem svojo hvaležnost štajarskim rodoljubom, ki naše zahteve postavljajo v isto vrsto s svojimi in tako na viden način dokumentirajo štajarsko-koroško solidarnost v zadevi volilne reforme. Pa tudi stvarne opravičenosti celjski resoluciji ne moremo odrekati, če pomislimo, da je po soglasnem mnenju obmejnih Slovencev vladna volilna reforma zadnji žrebelj za rakev, v kojo bi se v teku dveh človeških rodov položilo koroške in tudi velik del štajarskih Slovencev. Mi bijemo sedaj boj na življenje in smrt v pravem pomenu besede, zato pa ni čudno, če postajamo „nervozni“, ko zaman iščemo vidnih znakov v solidarnosti vseh Slovencev glede na naše vsestransko priznane zahteve v zadevi volilne reforme. Ne sumničimo nikogar, toda skrbi nas, ker videz kaže, kakor da na merodajnih mestih ni zadostnega zanimanja za naše težnje; bili bi pa popolnoma potolaženi, če bi se s tako nedvomno dolžnostjo kakor Štajarci v Celju izrekli o naših zahtevah tudi Kranjci. Govorite torej, in verjeli vam bomo, ker smo prepričani, da boste dano besedo tudi držali! Ugovor, da se z javnim razpravljanjem te zadeve stvari le škoduje, ker taka razpravljanja izdajajo nasprotnikom naše zahteve in naše črte, ta ugovor je prazen izgovor. Kdo pa je tako naiven, da bi verjel, da se bo nam na korist volilna reforma izpremenila brez vednosti naših nasprotnikov? Saj ti za naše zahteve že itak od prvega početka vedo, in gospod poslanec dr. Šušteršič je na shodu v „Unionu“ priznal, da je za kulisami že bil boj za naše pravice, da pa so v tem zakulisnem boju vsled svoje pretežne politične moči zmagali Nemci. Zato pa zelo dvomimo, da bodo brez primerne pomoči od strani vseslovenske javnosti naši poslanci v novem spopadu z vsenemškim zmajem srečnejši! Zastopniki malih narodov ali strank smejo le tedaj računati na uspehe, če njihove zahteve krije in podpira glasna volja ljudstva, ki za njimi stoji. S tega stališča moramo torej z veseljem pozdravljati celjsko resolucijo, ker se je postavila na edino pravo stališče: da naj v tako eminentno važnih, življenjskih vprašanjih ljudstvo samo govori. Delo poslancev se s tem le olajšuje. To izpričuje zgodovina in razvoj boja za premembo volilnega reda za deželni zbor kranjski in taktika kranjskih deželnih poslancev „Slovenske ljudske stranke“, ki v tem boju potom neštetih shodov iščejo nepretrganega dotika in odobravanja svojih volilcev. — Sklepno le še ponižno vprašanje: Ali bi ne bilo mogoče prirediti v Ljubljani **velik vseslovenski manifestačni shod** s programom: Koroščem in Štajarcem pravico! Še bi bil čas za to.

Odgovor na protest celovškega občinskega sveta v zadevi napisov na novi železnici.

„Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je kot odgovor na protest celovškega občinskega sveta v zadevi napisov na novi železnici odposlalo c. kr. železniškemu ministrstvu in koroški deželni vladi sledečo resolucijo:

„Občinski svet mesta Celovec je v svoji seji dne 8. maja t. l. sklenil na predlog občinskega svetnika Neunerja resolucijo, v kateri protestuje proti dvojezičnim napisom na novi c. kr. državni železnici od Celovca do Bistrice v Rožu ter zahteva samo nemške napise, češ da bi dvojezični napisi kalili mir v deželi in zanesli razpor med prebivalstvo. Poročevalec občinski svetnik Neuner je utemeljeval ta protest poudarjajoč, da dvojezični napisi nasprotujejo vsem praktičnim potrebam in da so posledica edino le rovajočega dela tujih hujskačev.

„Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ kot legitimni zastopnik slovenskega naroda na Koroškem, z vso odločnostjo protestuje proti nakani celovškega občinskega sveta, vtikati se v zadeve izven njegovega področja. Nova železnica teče izključno po slovenskem delu koroške dežele, v veliki meri celo po okraju, ki spada po vladnem načrtu volilne reforme k „slovenskemu“ volilnemu okraju, vsled česar nima celovški občinski svet niti najmanjše pravice izražati kake želje glede napisov, še manj pa protestirati proti naredbam uprave c. kr. državne železnice, s katerimi se je zadostilo upravičeni zahtevi slovenskega prebivalstva, ki bo s svojimi prispevki v veliki meri vzdrževalo novo železnico.

Praktične potrebe ravno zahtevajo dvojezične napise. V dokaz naj navedemo le dejstvo, da ima celo južna železnica ob prehodu „ljubljanske ceste“ čez progo južne železnice v Celovcu, torej še v področju celovškega občinskega sveta, dvojezičen svarilen napis. Ako je sicer za upravičene zahteve slovenskega občinstva večinoma gluha uprava privatne južne železnice izpoznala praktično potrebo dvojezičnega napisa celo v Celovcu, s koliko večjo upravičenostjo se sme pričakovati od uprave c. kr. državnih železnic, da upošteva te praktične potrebe. In ako to velja za svarilne napise, velja ravno tako za vse ostale, tudi napise na postajah.

Naravnost smešna pa je že zdavnaj obrabljena nemškonacijonalna fraza o kalitvi miru in zanašanju razpora med prebivalstvo, ki se rabi vselej, kadar zahtevajo Slovenci svoje po državnih osnovnih zakonih si zajamčene pravice. Mir hoče kaliti in razpor zanašati med prebivalstvo v tem slučaju edino le celovški občinski svet, ki s svojim neupravičenim in neutemeljenim protestom hoče kratiti slovenskemu prebivalstvu v deželi pravico uporabe slovenskega, na Koroškem kot deželnega priznanega jezika.

„Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ kot legitimni zastopnik slovenskega naroda na Koroškem slej ko prej najodločnejše zahteva, da uprava c. kr. dr-

Podlistek.

Zborovanje.

„Vstanite, Korošci, zbudite se! Kličejo vas mrtvaški zvonovi na dan. Že obupavajo nekateri nad vami in že so vam začeli govoriti o smrti.

Pomlad je prišla. Škrjanec kliče bilke na dan, v logu pa izvablja kos s svojim prijetnim žvižganjem cvetje in listje iz popkov.

Tako je začel svoj govor neki navdušen mladenič na zborovanju. Pazljivo so ga poslušali, ker govoril je tako goreče.

„Mi napredujemo, pravijo nekateri, pa vprašam vas, v čem? V nazadovanju? V mlačnosti, v nevednosti? Ne! mi napredujemo tudi v dolgovih.“

To je pa bilo že malo preveč poslušalcem. Začeli so mrmrati in ga jezno gledati. Kar naenkrat se vzdigne s svojega sedeža mož in se mu odreže: „Le posmehuj se našim dolgovom, ti mlečnozobnež, ki si šele začel sam gospodariti in še šteješ očetove stotake! Boš že videl, kaj še lahko vse pride.“

Mladi govornik se je bil ustrašil. Rdečica mu je zalila lice, kri mu je silila v glavo. Takega ugovora se ni nadejal. Ko je prišel iz mestne šole, kamor so ga bili starši poslali in prevzel veliko kmetijo, je prinesel s seboj vse polno navdušenja za narodno stvar. Mislil je, da si bode s svojo ognjevito in navdušeno besedo v kratkem času pridobil srca vseh domačinov, potem pa bode po svoji zmagovalni poti krenil v sosedne vasi in naprej tako dolgo, da bode ves slovenski rod prešinil s svojim duhom, svojim rojakom vdihnil zmisel za svobodo svojega roda, za edinost in vztrajnost. Prepričan je bil, da to ne bode šlo brez trpljenja, ker vsaka pot do zmage je posuta s trnjem in namočena s solzami. Trpeti za svoj teptani narod pa se mu je zdelo sladko in brez bolečin.

Vendar ga je moževo ugovarjanje kaj neprijetno dirnilo. Ustrašil se je njegovih besedi. Zato je kar hitro zasukal svoj govor.

„Tega propadanja pa niso kmetje sami vzrok, ampak tega je kriva država. Ni li država zato, da napravi ljudi srečne? Ta svoj poklic pa slabo izpolnjuje. Vsak, kateri v trstju sedi, si želi napraviti iz njega piščalko. Tako tudi izkoriščajo v državah močne, vladajoče stranke sebi v korist svoje stališče. Slabejše stranke pa morajo gledati, kako si bodo same pomagale. Tako se godi tudi nam koroškim Slovencem. Mi pa smo slabejši postali in skrbeti moramo sami za se. Biti moramo tako rekoč dežela v deželi.“

Sedaj je nekoliko prenehal in se ozrl po obrazih svojih poslušalcev. Videl je, da jim je bilo povolji, kar je sedaj povedal, in ojunačil se je po govoru ter predlagal:

„Mi v naši vasi ustanovimo gospodarsko društvo in se hočemo tako osvoboditi tujih spon. Ko bodemo dosegli to, potem šele hočemo nastopiti v javnosti in si pridobiti sodrugov. Da se pa gospodarsko oprostimo, nam je treba edinosti, požrtvovalnosti, nesebičnosti in dobrega, v gospodarsko stroko spadajočega pouka. Zato se hočemo vsako nedeljo tukaj zbrati in se skupno učiti. Vsi bodemo gotovo nekaj vedeli, da bo kaj pomagalo.“

Vsi so mu glasno ploskali. Vendar mladi gospodar ni bil prav vesel. Poznal je slabost svojega roda. Hitro se da navdušiti za dobro stvar in vzkipi v radosti, potem pa zopet povesi svojo glavo kot cvetlica, kateri je miš izpodjedla korenike.

„Na svidenje torej danes štirinajst dni!“ jim je glasno zaklical raz oder in se pridružil kmetom.

Dolgo so se še pogovarjali med seboj in v navadnem razgovoru jim je še bolj razložil pomen društva. Od radosti so skakali okorni kmetje in veselo klicali: Živel mladi Svetina! Živio Svetnetov Zorko!

Pozno v noč so se šele razšli pijani veselja in upanja. (Dalje sledi).

Pesmi starega Hreblnika.

Pred menoj na mizi leži deset zravnanih, skoraj popolnih letnikov „Mira“. Ako ga listam in prebiram, zdi se mi: to ni časnik „Mir“, to je letopis ali kronika koroških Slovencev! Ta letopis je dolgo na svojem čelu ali banderu nosil besede: „Vse za vero, dom, cesarja“. Zato je tudi vsebina letopisa Korošce vodila v boj za te svetinje. Kdo bi mogel sešteti vse krivice, ki jih je protipostavno pretrpel gorotanski slovenski rod in dom? In vse to se v razni obliki ponavlja zmerom, a — merodajni krogi ne slišijo — ali slišati nočejo! Gotovo je težko v politiki, na

žavnih železnic glede napisov na novi železnici ugodi upravičeni želji slovenskega prebivalstva in namesti že od Celovca naprej, vštevši Celovec, povsod vse napise, ob progi in na postajah, v obeh deželnih jezikih, kar edino odgovarja praktičnim potrebam in slovenskemu narodu na Koroškem po državnih postavah zajamčenim pravicam.

Z isto pravico tudi zahtevamo, da namesti uprava c. kr. državnih železnic na vseh postajah že od Celovca naprej uslužbence, ki bodo vešči slovenskega jezika, ki ga skoraj izključno govori prebivalstvo ob novi železnici."

Dobrodelno društvo „Drava".

Šolske razmere v naši blaženi Koroški so pač vsakomur že tako dobro znane, da bi se reklo, nositi vodo v Dravo, ako bi hoteli ob tej priliki zopet pisati o njih. Saj je gotova stvar, da za koroške Slovence ni pogubnejšega nasprotnika od šole, ki trumoma raznaroduje slovenski naraščaj ter ga meče vsenemškemu molohu v žrelo. Ljudske šole ni na Koroškem nobene slovenske. Gimnaziji v Celovcu in Beljaku imate med učnimi predmeti tudi slovenščino. V Celovcu je sicer stvar nekoliko boljša, ali naravnost žalostne pa so razmere v Beljaku, kjer po smrti profesorja Wanga ni niti učne moči, ki bi poučevala slovenščino. Potemtakem se ni čuditi, da slovenska mladina, ako je prinesla še kaj slovenskega s seboj v gimnazijo, sčasoma še to pozabi in polagoma pride tja, kjer jo hoče imeti naš šolski zistem, v nemški tabor. Le redki so, ki bi v takih težavnih razmerah ostali zvesti narodu, iz katerega so izšli, in še ti morajo trpeti preganjanja in zaničevanja, če ne ravno svojih profesorjev, pa v tem večji meri svojih sošolcev. Ravno tako je tudi z učiteljiščem v Celovcu. Učiteljstvo na Koroškem se smatra za steber nemštva, dasiravno je večina teh velenemcev izšla iz slovenskega naroda, in revež tisti, ki ne trobi v isti rog s splošnostjo. Preganjajo ga, kakor divjo zver, in srečnega se sme šteti, ako mu privoščijo kak kotič med skoraj nedostopnimi gorami, ako se mu ne zdi boljše, pobegniti iz dežele. Da tem razmeram odgovarjajo seveda tudi razmere na učiteljišču samem, je umevno samo ob sebi. Je pa še nekaj drugega, kar greni življenje slovenskemu dijaku na Koroškem. Slovenski dijak je večinoma sin ubogih staršev in navezan na tujo podporo, posebno v nižjih razredih, ko si še ne more služiti kruha s poučevanjem. Kruh, ki ga dobiva pri nemških „dobrotnikih", je v resnici grenek, kajti prilagajo mu vedno toliko nemško-nacijonalnega pelina, da bi se ubogi slovenski dijaček zdavnaj že zahvalil za tako „dobroto", ako bi sicer ne moral lakote poginiti. Vedna očitanja o „nehvaležnosti bindišarjev", češ, da vzlic nemški podpori pozneje „hujskajo proti nemštvu", morajo zagreniti tudi najtršo skorjico kruha ubogemu slovenskemu dijaku, ki je v resnici večkrat navezan na take „podpore". Zatiran, zaničevan je slovenski dijak, in zato skoraj res ni čudno, da marsikdo preskoči v drugi tabor, kjer je vsega dovolj. — Še žalostnejše nego pri dijaštvu pa so razmere pri obrtnijskem in trgovskem naraščaju. Slovenski deček pride v uk k nemškemu gospodarju, ker zavednega slovenskega obrtništva in trgovstva sploh ni pri nas, in — nemška šiba poje nemško novo mašo. Še predno je slovenski deček izučen, se mu je že docela vteplo v glavo, da je slovenščina edino le za „pavra", za tržni dan, in ko je postal slovenski deček pomočnik, je že poskrbljeno zato, da je takoj član „turnvereina" itd., z eno besedo — za svoj narod izgubljen! Res žalostno, toda resnično!

To so naše razmere. Kako jim odpomoči? Edina pomoč je: Ven iz dežele z našo mladino na odločno slovenska tla, kjer si bo v slovenskih šolah, v slovenski družbi ohranila svoj materin jezik in se navzela odločnega slovenskega duha, krepke narodne zavesti! To je edina rešitev naše mladine.

Dne 29. aprila se je vršil v Beljaku ustanovni shod dobrodelnega društva „Drava", katerega namen je, v zgoraj omenjenem zmislu delovati na ohranitev naše mladine za naš narod. Sedež društva je v Beljaku. V pravilih je namen društva izražen z besedami: „Društvo ima namen vsestransko podpirati koroške slovenske mladeniče v dosego njihove stanovske izobrazbe. V ta namen zbira in podeljuje društvo vsakovrstne podpore." Pripravljalni odbor je že pred ustanovitvijo društva poskrbel za to, da se je pripravil temelj, na katerem bo društvo lahko delovalo. Obrnil se je na župana ljubljanskega in kranjskega, katera sta oba radovoljno obljubila z vsemi močmi podpirati društvo. Obljubila sta, da bodeta opozorila prebivalstvo mesta Ljubljane in Kranja na to, kako nujno potrebna je podpora koroški slovenski mladini, in prepričani smo, da bode prebivalstvo obeh mest rado naklonilo ubogi koroški slovenski mladini toliko podpore, da ji je ne bo treba iskati pri naših zagrizenih beljaških in celovških nasprotnikih. In o tem smo lahko trdno prepričani, da slovenski koroški dijak, obrtnijski in trgovski učenec, v slovenskem Kranju, v slovenski Ljubljani ne bo izgubljen za naš narod. Med Slovenci se bo navzel slovenskega duha, in ko pride nazaj med svoje zatirane brate, bo med njimi steber, na katerega se bodo naslanjali drugi. Tako se bodo našemu narodu ohranili možje, ki bi bili sicer skoraj gotovo ne samo izgubljeni za nas, temveč naši najhujši nasprotniki, kajti poturica je hujši od Turka. Treba je torej le, da se odločijo starši in mladina za ta korak. In nikakor ne dvomimo, da se bo to tudi zgodilo, saj bo vsak pošten slovenski oče vesel, da bo imel poleg zagotovila, da sin ne bo stradal, tudi še to, da sin ne bo postal slovenski janičar.

V drugi vrsti pa je dolžnost vseh poštenih narodnjakov, da se krepko oklenejo društva „Drave" ter mu z izdatno podporo pomorejo k dosegi njegovega namena. Dasiravno je v prvi vrsti namen društva, da preskrbi slovenski šolski mladini podpore glede hrane in stanovanja, obrtnijskim in trgovskim učencem dobra in poštena učna mesta, vendar pa rabi tudi denarne podpore. In v to svrho se delijo društveniki v pokrovitelje, ki plačajo enkrat za vselej najmanj 100 K v petih obrokih; ustanovniki, ki plačajo enkrat za vselej 30 K; podporniki z letnimi 10 K v dveh obrokih; redni člani, ki plačajo 2 K na leto v dveh obrokih. Član more biti vsakdo, tudi pravna oseba, ki izjavi, da hoče spolnjevati društvene dolžnosti. Društveni odbor sestoji iz 9 članov. Predsednikom je bil izvoljen g. Ivan Hochmüller, podpredsednikom g. provizor J. Bauman, blagajnikom g. Al. Knafelc. Koroški Slovenci! Društvo je ustanovljeno. Na vas je sedaj ležeče, da se uresničijo za bodočnost slovenskega naroda tako velepomembni društveni načrti. Delujte na to, da bo društvo moglo z uspehom delovati, da bo v čim najkrajšem času obvarovanih čim največ slovenskih mladeničev nemške povodnji. Ravno tako pa se obračamo do naših bratov onstran Karavank z iskreno željo, da naj tu pokažejo svojo dejansko bratsko ljubezen napram zatiranim koroškim Slovencem in naj poskrbijo za to, da bo naša mladina imela v njihovi sredi varno zavetje. Bog daj skupnemu delu mnogo uspeha!

Koroške novice.

Predsednik nadsodišča v Gradcu vitez Pitreich se je v pondeljek in torek mudil v Celovcu. Predstavil se mu je tudi naš narodni odvetnik dr. J. Brejc, ki je v svojem imenu in pa v imenu koroških Slovencev sploh g. predsednika informiral o neznosnih jezikovnih odnošajih, ki so zadnja leta zavladali na naših sodiščih.

Celovški občinski svet in nova železnica. Kakor strela iz jasnega je menda zadela naše velenemške mestne očete vest, da bodo napisi na novi železnici že od Celovca naprej dvojezični. V seji občinskega zastopa dne 8. maja je vstal bivši župan Neuner, ki sicer tudi rad prodaja svoje usnje slovenskim odjemalcem, ter je zelo strogo grajal upravo državnih železnic zaradi prej omenjenega sklepa glede dvojezičnih napisov. Rekel je, da nasprotuje vsem praktičnim potrebam, in da so to povzročili le tuji hujskači. Predlagal je sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Glasoval je zanjo tudi mednarodni (!?!) socijalni demokrat Riese! Resolucija se glasi: „Občinski svet deželnega stolnega mesta Celovca se zavaruje z vso odločnostjo proti imenovanju postaj na napisnih pločah železnice od Celovca skozi Rož, ki se bo v kratkem otvorila, v drugem kakor nemškem jeziku, ker bi se s tem kalil mir, ki radostljivo vlada na Koroškem med prebivalstvom, in bi se zanesla kal razpora med prebivalstvo. Župan se naprosi, da izroči ta protest c. kr. deželni vladi in c. kr. železniškemu ministrstvu." — Res smo radovedni, kje in kakšen je tisti mir, ki naj bi ga kalili dvojezični napisi. In ti napisi naj bi zanesli razpor med prebivalstvo! Celovški mestni očetje naj bi se rajši brigali za celovške dolgove, kakor pa za dvojezične napise, ki jim niso prav čisto nič mar. Kaj jih briga naša slovenska celovška okolica in slovenski Rož? In kaj se vtikajo v stvari, o katerih govoriti nimajo niti najmanjše pravice, pač pa le mi, slovensko prebivalstvo krajev, po katerih teče nova železnica. In ti ljudje, ki so v svojih sklepih tako nepraktični, da se jim vrabci krohotajo po celovških strehah, naj sodijo o praktičnosti ali nepraktičnosti dvo-

---

zunaj, doseči uspehov, ako se na vse kriplje zaničuje vse, kar je domačega, narodno blago, in ž njim vred vrednost in pravi ponos ljudstva. V tem nas po vsej pravici zadene trpka beseda pesnikova: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti".

Toda ne glejmo danes še tako črno v bodočnost, saj imamo tudi koroški Slovenci svoje narodno blago! Narodne pripovedke in narodne pesmi smo letos tudi v „Miru" brali, in tem bi se po zgledu drugih dežel imela priučiti mladina v — narodni šoli — — —!

O Roma, o morte? O schuola — — —!

Ljubke so narodne pripovedke iz peresa g. prof. dr. Jan. Arnejca v Celovcu. Le želeti je, da njegovo pero ne usahne. In celo pesnike je imel in ima naš Gorotan! Ne morejo se sicer primerjati pesnikom velikih narodov, niti našim slovenskim pesnikom prvakom, ampak v danih zelo neugodnih razmerah, pod pritiskom nenaravnega ponemčevanja so storili dosti. Spomnite se le starega Drabosnjaka, ki ga nam je tako krepko orisal g. Janko Mayrhofer! Slava Ti, kmetski pesnik, ki zdaj brez lavorike v zemlji počivaš! Pokazal si, da je tudi koroški Slovenec zmožen olike in omike!

* * *

Poglejmo si, dragi bralci, danes njegovega tovariša bližje Celovca. Bil je to Lovrenc Božič, p. d. Hreblnik (ded sedanjega Hreblnika) v Goričah, h. št. 1, župnija Podgrad in občina Medgorje pri Celovcu, ki je dne 15. decembra leta 1820 v starosti 47 let ravnotam umrl. Že davno ga glava ne boli, saj ga še naš 78 letni organist in Vaš prijatelj, ki to vsem bralcem poroča, z imenom Jurij Drobilnik, več ne „povna". Daleč okolu od hiše je videl in tudi „muhaste" je včasih začel — le poslušajte:

I.

O presnetem teletu.

Eno pesem hočem peti
zdaj sosedom Podgradskim:
en špas hočem tu poveti,
ak' je to po žinji vsem.

Kaj 'ma Roki za 'no kravo,
to ja vsaki dobro ve;
navado 'ma že to pravo:
da še svoje tele sne.

Je zgodaj k Krasnik' pritekel,
so še godci tam bili
ino tole je tam rekel:
„Ali ste ga kej inek bli?

Tak k Matevžu se je spravil,
tam začene praviti:
„Kdo mi tele je ukradel
bolj me hoče tracati?"

Matevžinja je dejala:
„Jaz verjet tak ne morem —
no prikaži mi ti kravo!"
Jaz sam pojdem pa s tabo.

Matevžinja dovta pride,
on prikaže kravo njej!
„Oh, počaj, da nje cajt pride,
mora ja le 'meti prej.

„To ni nobene norosti,
to pa ni nobeden špas" —
tak je še Marjana djala:
„Roki, kaj bi blo klobas!"

II.

Prazna tožba.

Jaz in moja pa šivilja
sma na žegnovanje šla.
Ona hitro k domu hila
ker 'ma c'burnega moža.

Tako še mi ona pravi:
„Čemu si mi ti kej bil?
Ti tok majhne le postave
si ves puklast in pa kriv!"

„Saj mi ni ta pukl zrastel,
ko je hoscet vkupaj šla;
jaz ga nisem v kramu kupil
ti si me prej vidala."

Tako zna ja vsaka dekla,
ktera se c'več rada vda;
pole pa še solze staka,
ker 'ma c'burnega moža.

Kadar aden v svate pride,
koj prav dobro ga poglej;
al' na njem an „trohl" najdeš,
ko tam v priči mu povej.

Op. Stari Hreblnik ne poje več, dro pa še, hvala Bogu, stari Martincev Jurij, ki je vam to nanovo zapel! Kdor hoče sedaj note 'meti naj k njemu po nje pride. Anton Kaplan.

Blagoslovljena rodbina. V italijanskem mestecu Begato je slavil nedavno 76letni kmet Luigi Lastrico s svojo 74letno ženo zlato poroko. Slavnosti so prisostovali vsi sorodniki obeh zakonskih polovic, namreč 200 žen in mož ter 80 otrok. V tej rodbini že 50 let ni nihče umrl. Pri obedu so pokazali vsi dobre želodce, kajti izpili so 10 veder vina.

jezičnih napisov. Spomnijo naj se le mestne elektrarne in tramvaja, in naj molčijo. Sicer si pa najodločnejše prepovedujemo, da bi se Celovec, ki živi od slovenske okolice, vtikal v zadeve, ki so edino le naša stvar. Železniško ministrstvo je določilo, kakor je edino pravično, da bodo napisi od Celovca naprej dvojezični, in pri tem ostane. Slovenski kmet, ti si pa zapomni, kako pravični so ti celovški gospodje, katere krmiš s svojimi težko prisluženimi denarji!

Mednarodnost socijalnih demokratov se je pokazala v res sijajni luči v celovškem občinskem svetu, ko se je glasovalo za zgoraj omenjeno resolucijo. Občinski odbornik, socijalni demokrat Riese, je tudi glasoval zanjo in s tem dokazal, da je nesramna laž, očitno hinavstvo, ako trdijo socijalni demokratje, da so mednarodni. To je lepa mednarodnost, ako se večini prebivalstva ne prizna niti ta pravica, da bi smelo v svojem jeziku brati napise na železnici, ki jo bo vzdržavalo s svojim denarjem!? Kaj ne, to se pravi, biti pravičen vsem in vsakemu! To se pravi pomagati slabejšemu zatirancu proti močnejšemu zatiralcu! In tem lažnivcem, tem hinavcem še ljudje verjamejo! Socijalni demokratizem je na Koroškem pač res le podrepnik nemškega nacijonalizma, in pri tem ostane! Fej!

„Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini.“ Cesar je sprejel zgoraj označeno knjigo v svojo c. in kr. rodbinsko fidejkomisno knjižnico, izrekel pisatelju J. pl. Andrejki najvišjo zahvalo ter mu podelil v znamenje najvišjega priznanja „vojaško zaslužno svetinjo“ (signum laudis). S tem priznanjem ni le odlikovan pisatelj sam, temveč tudi slovenski rojaki in družba sv. Mohorja v Celovcu, ki je to knjigo založila v zavesti, da ustreže celokupnemu narodu, ki se bo gotovo veselil te prve odlike na polju slovenske vojaške literature.

Nadvojvode kot ministranti. Prošli četrtek sta pri šmarnicah ministrirala sinova nadvojvode Leopolda Salvatorja, nadvojvoda Leopold in Anton. To je tako razburilo naše nemške liste, da v dolgih člankih javkajo in stokajo nad tem „nezaslišanim“ dejanjem dveh članov cesarske rodovine. Mi bi pač svetovali raznim gospodom, da bi bilo boljše zanje, ako bi se ponudili za ministrante vsaj za nekaj časa, da bi se vsaj naučili dostojnega obnašanja, katerega so se že zdavnaj odvadili po raznih beznicah, iz katerih prihajajo s svojimi „kufrastimi“ nosovi vse samo ne dostojni!

Sad utrakvističnih šol. Po naključju nam je prišla v roke sledeča spaka: „Libe Kattri ih lassen dir schön grissen biget noch dir schleht oder gut mir get gut Libbe Kattri ih bin noch nicht solibe dindlein segen bidu pist ih schlisse meinen schlechten schreiben wittigot mit got.“ — Res čast šoli in učitelju, posebno pa gospodu Pallatu!

Slovenski skladatelj na celovškem odru. V soboto in nedeljo sta se priredili dobrodelni predstavi v mestnem gledališču, ki sta jako dobro uspeli. Med drugimi točkami je bil tudi balet slovenskega komponista Ipavca. Smelo trdim, da je bila ta točka programa najlepša in najfinejša, dasiravno ima slov. glasbena literatura še mnogo enakovrednih del. Prav je, da se od strani celovških Nemcev rešpektira tudi slovenska umetnost, ki si je pridobila ugleda tudi drugje, — ali ne piše se naj potem v nemško-nacijonalnih listih, da je vse, kar je slovensko, nič vredno, in da Slovenci nismo kulturni narod! Mi le z zadovoljstvom konštatiramo lepi uspeh slov. komponista ter častistamo Ipavcu, čegar delo si je pridobilo tudi že druge odre.

Duhovniške in cerkvene stvari. Škocijan. Dostojno in kolikor je pač na deželi mogoče, slovesno, se je vršila zadnjo soboto, dne 12. t. m. pri nas knezoškofijska vizitacija in se delila sv. birma. Že smo mislili na predvečer, ko se je naenkrat vlila huda ploha, da nam pokazi redko slavnost, a vendar se je slavnostni dan popravilo vreme. Nadpastirja smo sprejeli na razpotju pod „Majarjem“, kjer mu je p. d. Furjanova Nanca govorila in izročila lep šopek v pozdrav. — Ob asistenci bližnjih gg. duhovnikov se je nato vršilo cerkveno opravilo. Birmancev je bilo veliko število 160, od teh 92 deklet in 68 fantov. Na domačo župnijo odpade od teh 23. — Vovbre. Le malokje obhajajo majnikovo slavnost tako lepo kakor v naši farni cerkvi. Veliko k temu so pomagale pridne žene da so kupile sveče, pridna dekleta, da so tako lepo okinčale naš lepi Marijin oltar.

Vrba. (Čujte in strmite!) „Naš župan je za par dni odpotoval.“ Tako poroča „Kärntner Wochenblat“ v celih 23 vrstah. Stvar je gotovo tako imenitna, tako važna, takega svetovnega pomena, da mora v „cajtinje“. Svet mora izvedeti, da je „purgermajster“ za par dni šel v svet. Velikim dunajskim in berolinskim nemškim listom svetujemo, da naj to svet pretresujočo novico gotovo priobčijo na prvi strani, sicer izgube polovico naročnikov.

Vernberg. Umrla je v sredo žena našega župana, državnega poslanca Oraša. Pokopali so jo v petek na skočidolskem pokopališču. Kakšna je bila umrla županja, naj pove „Bauernzeitung“, ki piše: „Umrla je bila ena izmed onih redkih žensk in kmetic, ki znajo in se upajo vladeželjnim ljudskim hujskačem odkrito stopiti nasproti in te elemente z njihovimi jezuitskimi sleparijami brez strahu odpoditi“. „Mir“ je imel večkrat priliko baviti se z materjo županjo, kajti bila je res zagrizena naša nasprotnica, ali zdaj po smrti naj ima večni mir in pokoj, kajti pri takem delu, za kakoršno jo hvali „Bauernzeitung“, ga v življenju ni mogla imeti.

Dole. O pogrebu rajne Orašnje piše „Kärnt. Wochenblatt“ sledeče: „Gospod dekan Schaubach iz Domačal je govoril pred hišo žalosti nemški govor, ki je bil zelo ganljiv in je segal neštevilnim pogrebcem res v srce. Bil je globoko zamišljen, lep govor, ki je mnogim očem izvabil solze in bo spomenik za tega vsestransko visoko čislanega častitega duhovnika. — V nedeljo smo nesli Frančiško Marko, posestnikovo soprogo v Dvoru, k pogrebu. Žal „bindiš“ govor župnika Frica in „bindiš“ petje nekega društva je bilo popolnoma brez učinka.“ — —?!

Št. Ilj ob Dravi. Nedeljo dne 6. t. m. po popoldanski službi božji priredilo je pevsko in izobraževalno društvo „Slavček“ v gostilni pri Miklavcu svoj javen shod. Vkljub skrajno neugodnemu vremenu se je zbralo precejšnje število poslušalcev. G. Štefan Singer, župnik iz Loge vasi, pozdravi navzoče in jih kliče k skupnemu vztrajnemu delovanju in podeli besedo mestnemu kaplanu iz Celovca, g. Andreju Sadjak-u, ki nam v daljšem govoru obrazloži pogubni namen novodobnega društva, „prosta šola“ („Freie Schule“) glede verske vzgoje katoliških otrok, kam nas bo privedla taka šola, ako se jej odločno in brezobzirno ne upremo. Končno svari g. Singer Št. Iljčane, naj se ne dajo uloviti v socijalno-demokratske mreže, katere so v zadnjem času začeli staviti „socijal-kamerati“ po Škofičah in Št. Ilju. Glasno odobravanje je sledilo obema govoroma. Veliko smeha je povzročila igra „Trije Tički“, katero so društveni udje res prav izborno igrali in zato želi tudi občno pohvalo. Glede občinstva pa bi bilo želeti pač malo več zanimanja za to društvo, čigar udje vzlic vsemu nasprotstvu tako vztrajno in požrtvovalno delujejo za narodno povzdigo ljudstva. S podporo, duševno in gmotno, mu pomagajmo do njegovega viška, s komodnostjo ne bomo dosegli ničesar!

Borovlje. Prvega majnika je pri borovskih fužinah letos delo prvikrat počivalo. Ker ni šlo z lepa, pa je moralo iti s hudim. Vrgli so kratkomalo vodo iz rova in cele fužine so naenkrat obstale. Takoj drugi dan pa so štirim (pa ne najhujšim) za 14 dni zaprli zaslužek. „Če pa ne poveste krivcev“, tako so jim rekli, „pa za vas sploh nič več nimamo dela.“ Kaj storiti? Čisto preplašeni so nekaj dni brezposelni hodili po Borovljah, kar naenkrat pa se „ta pravi“, Cajzelc mu pravijo, tiran od sodrugov, sam gre javit k ravnatelju. Mislil si je namreč, če se grem zatožit sam, kdo ve, morebiti mi le še prizanesejo, če pa me ovadijo drugi, ki že očito s prsti kažejo na mene, pa grem — črez Karavanke, kakor res morajo iti trije njegovi tovariši, Košir, Lakovnik in Kuraš. Škoda za fante, da so se dali zapeljati tako daleč, škoda še posebno za vrlega Lakovnika, ki mora proč od stare matere in slepega očeta. Kdo bo ju zdaj podpiral, kdo redil, če bo moral sin po svetu? Prvi maj gotovo ne!

Borovlje. Silno se je veselil „Arbeiterwille“ nad veliko množino starih in mladih, ki so prangali po treh vaseh na prvi majnik, ob enem pa sodili poslovodjo g. Žavnika. Nam je sicer malo zato, kako se gledajo rdečkarji in Žavnik, povedati pa vendar moramo, da je ravno omenjeni gospod najbolj zagovarjal zapeljane delavce in se pri gospodu potegoval za nje. Ko bi Žavnika ne bilo, bi jih nekaj in nekaj vandralo črez Karavanke. Seveda gotovi ljudje so že taki, da dobroti pljuvajo v obraz.

Velikovec. Konzorcij tukajšnjih obrtnikov, v katerem se nahajajo tesarski mojster Müller, zidarski mojster Rossi, mizarski mojster Albrecht in kolarski mojster Hollensteiner, je kupil Huthovo njivo tik naše „Narodne šole“ v Celovškem predmestju v ta namen, da bi postavil na tem stavbišču veliko tovarno z žago, mizarsko in kolarsko delavnico. Žago in druge stroje bi gnala elektrika. Ako bi se bila ta nakana posrečila, bi vsled velikega hrupa, ki bi ga napravljala žaga, posebno pa cirkularna žaga, bil v naši „Narodni šoli“ ves pouk nemogoč. Ko je pa omenjeni konzorcij izvedel, da se bo naša družba sv. Cirila in Metoda do skrajnosti poslužila vseh postavnih sredstev, da prepreči to za našo „Narodno šolo“ usodepolno namero, si je končno le premislil, odstopil od svojega prvotnega namena in kupil novo stavbišče v Grebinjskem predmestju. Poleg tega je kupil za 5000 kron Rupov mlin z veliko vodno silo v Mlinskem grabnu, kjer se bo napravila majhna elektrarna, ki bo novo tovarno zalagala z elektriko.

Velikovec. Ker pri nas že davno vlada občutno pomanjkanje stanovanj, sklenil je naš občinski zastop temu nedostatku v okom priti s tem, da se postavi na tukajšnjo meščansko hiralnico v Celovškem predmestju drugo nadstropje in se tako pridobi več stanovanj.

Iz Velikovca. Veliko Hoprijanovo kmetijo nad Mlinskim grabnom je kupil za 20.000 kron tukajšnji pivovar Kolloros. Nastavil bo na tej kmetiji vse polno živine in tako se bo ta že mnogo let zanemarjena kmetija zopet redno obdelovala.

Iz Velikovca. Hroščev je letos toliko, kakor že davno ne poprej. Vsled poziva tukajšnjega županstva so šle vse tukajšnje šole na lov na te škodljivce in so jih res mnogo ugonobile, tako n. pr. so jih otroci naše „Narodne šole“ sami nabrali štiri in pol vreče. Korenito bi se pa ta škodljivi mrčes le odpravil, ako bi n. pr. občine za vsako vrečo hroščev dale gotovo plačo. Tako bi ubogi ljudje si nekaj prislužili in kmetom bi se res izdatno pomagalo.

Iz Velikovca. Nasprotni časopisi: „Wochenblatt“, „Freie Stimmen“ in „Arbeiterwille“ lažejo, da se kar kadi. O zadnjem shodu pri Sibicu trdijo, da so naše govornike ugnali. Kdor hoče izvedeti resnico, naj bere naš članek o tem shodu, potem pa naj sodi. Naravnost gorostasna pa je laž, da bi bilo v ponedeljek, dne 7. t. m., v gostilni „pri Orlu“ 6 duhovnikov, ki so vse navzoče kmete prisilili, da so se podpisali proti razporoki. Niti gostilničar, niti natakarica, niti kdo drugi ne ve kaj o tem. O naših govorih na zadnjem shodu se porogljivo izraža, s kakimi duševnimi sredstvi se klerikalci bojujejo. Mi pa javno vprašamo rdečkarje: Kako duševno sredstvo pa je „boj do noža“, kakor je priporočal sodrug Veidl iz Maribora?

V Velikovcu se bo vršilo dne 20. t. m. ob 9. uri v „Narodnem Domu“ zborovanje „Katol.-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“. K temu zborovanju, kjer bo nastopil tudi govornik iz Celovca, in pri katerem se bo razgovarjalo o „prosti šoli“, ki hoče odpraviti iz šole krščanski nauk, in o „zakonski reformi“, se vabijo vsi okoličani k obilni udeležbi. Vsakdo se lahko udeleži božje službe ob 8. uri v mestni farni cerkvi in po božji službi se poda takoj v „Narodni Dom“. Slovenci, pridite v velikem številu!

Vovbre. Novo šolo so začeli zidati tukaj v Vovbrah, katera bo stala baje 25.000 kron.

Dobrlavas. „Slovenska Matica“ je naklonila kat. slov. izobraževalnemu društvu v Dobrlivasi nad 60 lepih knjig, znanstvenih, poučnih in pripovednih. Ravnotako pa je podaril tudi knjigarnar v Ljubljani, g. Dragotin Hribar, istemu društvu nad 30 poljudno spisanih knjig in knjižic. Za ta blagodušna darova se izreka tem potom najiskrenejša zahvala. Odbor.

Ruda. V zadnji „Bauernzeitung“ se nekdo grozno jezi, da je dobil krojač Anton Melišnik iz Konar dovoljenje za izvrševanje gostilniške obrti. Za kraj sam pravi, da je v tistem kotu, kjer si lisice lahko noč voščijo, o Melišniku pa trdi, da je glavni agitator slovenske klerikalne stranke. Občinski odbor je priporočal, da se da Melišniku dovoljenje za gostilno. Med občinskimi odborniki je bilo pet gostilničarjev, ki so glasovali zato, kar gotovo kaže, da so bili možje nepristranski. Ne vem potem, zakaj se dopisun „Bauernzeitunge“ jezi, če je dobil Melišnik gostilno. Menda le zato, ker je mož Slovenec, in bi Slovenec po želji nemčurskega dopisuna ne smel zaslužiti niti vinarja, temveč poginiti kakor pes na cesti. No, tako hudo pa še ni in tudi ne bo, če se prav postavijo vsi „kmetavzarčni“ dopisuni na glavo. Naše ljudstvo pa opozarjamo, da naj svoj denar rajši nosi svojim ljudem, kakor pa takim, ki bi nas Slovence najrajši utopili v žlici vode!

Blato. Pa so jo skupili ti naši izdajice, nemčurčki, ki se niso zbali najpodlejših načinov agitacije proti nam, nemčurčki, ki so mislili, da bodo s svojim protipostavnim zahrbtnim postopanjem prišli v last naše slovenske občine. Ne, ne, Mihec, ne boš! Še bedijo naši slovenski kmetje, še se pretaka po naših žilah slovenska kri in tudi lisjakastim nakanam naših nasprotnikov se ne vdamo! O tem vam priča brca, ki ste jo dobili od c. kr. okraj. glavarstva v Velikovcu, o tem vam priča izvolitev novega župana, vrlega narodnjaka, v kojega še mladeniško moč stavimo vse svoje zaupanje in od kojega vsi pričakujemo, da vas bo znal vščipniti tam, kjer vas najbolj boli, ter da bo z njegovim nastopom odklenkalo nem-

škemu uradovanju v naši občini za vselej. Mi se radujemo nad izvolitvijo našega župana g. Miklaviča iz Vogrč, a vas je sram!

Promocija. Na graškem vseučilišču je bil v soboto promoviran za doktorja prava g. Drag. Koderman, rodom štajarski Slovenec. Častitamo! — Kakor čujemo, namerava g. dr. Koderman posvetiti svoje moči narodnemu delu na Koroškem!

Buffalo Bill v Celovcu. Ni še bilo videti tako slikovite čete, kakor so riffski beduini, ki pripadajo sultanovi armadi, in četa „Congress of Rough Riders“ (najdrznejši jahači celega sveta) v areni Buffalo Billa. Na svojih hitrih in čudovito lepih konjih so beduini res doma. Čudovito jih je gledati, ko hitro kakor veter dirjajo semtertja v svojih na vse strani plahutajočih belih burnusih (plaščih), vrteč puške in sablje, da se človeku zdi, da gleda blesteče kolo. V svojih atletskih in akrobatskih vajah kažejo res velikansko izurjenost. Posebna privlačnost so tudi razne dirke. Nekaj izmed njih se gotovo ne vidi nikjer drugje na svetu. Omenimo naj le dirko, ki jo uprizore po en cowboy, Kozak, Arabec, Mehikanec, strelec in Indijanec. Vsi jahajo divje konje, mustange, ruske, arabske in indijanske konje. V tej areni so vse uprizoritve popolnoma naravne in resnične. In to je samo za začetek premnogih in velezanimivih točk iz programa Buffalo Billovega. — Cirkus se vozi s štirimi železniškimi vlaki. V devetih urah je vse pripravljeno za predstave. — Buffalo Billova četa porabi na dan 800 kg mesa, 1000 kg krompirja, 60 kg. masti, 150 kg sladkorja, 700 kg sočivja 320 litrov mleka in 1000 litrov čaja in kave. Šotorišče obstoji iz 1300 klinov, 4000 drogov, 30.000 metrov vrvi, 20.000 štirjaških metrov šotoriščnega platna in kakih 10.000 raznovrstnih kosov lesa in železa. — Glede na predstave v Celovcu opozarjamo na inserat v današnjem listu.

Spored Stritarjeve slavnosti v Ljubljani. V petek, dne 18. t. m. ob polšestih sprejem jubilarja na kolodvoru. V soboto, 19. t. m. dopoldne ob enajstih slavnostna seja mestnega občinskega sveta ljubljanskega. Zvečer ob poldevetih bakljada, pri kateri sodeluje „Društvena godba“ in slavno „Reševalno in gasilno društvo“. Ob devetih zvečer podoknica pred hišo banke „Slavije“, kjer bo slavljenec bival kot gost g. župana Iv. Hribarja. Podoknico poje slavni pevski zbor „Glasbene Matice“. V nedeljo, dne 20. t. m. ob enajstih dopoldne v dvorani „Mestnega doma“ slavnostna akademija: a) Pozdrav predsednikov; b) „Oblaček“, besede Stritarjeve, poje slavno delavsko pevsko društvo „Slavec“; c) Slavnostni govor, govori g. profesor dr. Josip Tominšek; č) „Slovanska pesem“, besede Stritarjeve, poje slavno delavsko pevsko društvo „Slavec“; d) zaključna beseda predsednikova. Ob eni popoldne banket v veliki dvorani „Narodnega doma“. Banket brez pijače stane 4 K. Pričakovati je, da se slovensko občinstvo v čim največjem številu udeleži tako slavnostne akademije, kakor banketa, zlasti je pa želeti, da bi bila čim najčastneje zastopana vsa narodna društva, da s tem pokažejo svoje simpatije in svojo zahvalnost zaslužnemu slovenskemu pisatelju in pesniku ob njegovi sedemdesetletnici. Prijave za banket sprejema tajnik „Društva slov. književn. in časnikarjev“ R. Pustoslemšek v Ljubljani najkasneje do petka 18. t. m. Da se izogne eventualnim neprilikam, bi bilo želeti, da bi vsakdo dotični znesek za banket takoj položil pri odboru, s čimer bi se mu prihranila marsikatera sitnost. Pripominjamo, da se niso in ne bodo razpošiljala nobena posebna vabila. Na slavnost je povabljen in dobrodošel vsak rodoljuben Slovenec in vsaka zavedna Slovenka! Odbor ni razpošiljal vabil, ker je prepričan, da bo itak vsakdo smatral za svojo narodno dolžnost, da se udeleži slavnosti na čast možu, ki si je stekel za slovenski narod toliko nevenljivih in neprecenljivih zaslug, kakor malokdo drugi!

Hajlovska blamaža v Velikovcu.

Kakor smo že poročali, se je vršil dne 6. t. m. v gostilni pri Sibicu shod, kjer sta prodajala svojo modrost znani c. kr. gimnazijski profesor dr. H. Angerer in odpadnik in večkratni maturant Egger, načelnik nemškega delavskega društva v Celovcu. Predsedstvo je vodil še dosti nepristransko neki Ainspinner, kateri da kot prvemu govorniku besedo dr. Angerer-ju, ki je govoril o „prosti šoli“ in o „klerikalizmu“ v Avstriji.

„Šola je,“ tako govori Angerer, „velikega pomena v gospodarskem vprašanju. V sedanjem času je „prosta šola“ glavni predmet politike. Šola je bila v prejšnjih časih posest cerkve. Za časa cesarice Marije Terezije pa je prešla v državne roke. To misel pa je cerkev pobijala. Šola ima namen, vzgajati državljane. Prišlo je do pogodbe med cerkvijo in državo, takozvanega „konkordata“ l. 1855, dne 8. avgusta, vsled katerega je cerkev vzela šolo v svoje oskrbovanje. Dne 8. maja 1867 pa se je zopet določilo, da država prevzame šolstvo. Samo glede krščanskega nauka je ostalo pri starem. Prostomisleči krogi še dandanes zastopajo to misel. Zahteva se, da se v posvetnih predmetih ne dela nobene razlike glede vere, in zato mora šola opustiti vse, kar loči, namreč vero. Oporeka se: prostomisleči se borijo zoper vero, to ni res! Naloga prostomislečih je, poučevati tiste predmete, ki so skupni za vse otroke brez razlike vere. Za veronauk ima skrbeti dotično veroizpovedanje. Med vero in vedo je velika razlika. Vera je nastala iz potrebe za človeka. (Nemir.) Naši nasprotniki so v tem oziru nestrpni. Olikanci naj bi pustili zato vsakemu prosto voljo glede vere. In zato pozivljamo voditelje vere, da oznanjujejo mir, da se ne vmešavajo v politiko. Ti bi morali oznanovati mir. Kristus je rekel, da naj gredo in naj oznanjujejo mir. Kako lepo je na zgornjem Koroškem, kjer katoliški in evangeljski kmetje živijo v lepem miru med seboj, toda samo tam, kjer se dosedaj katoliška duhovščina ni vmešavala v politiko. Šola more vzgajati versko-nravno ne pa ucepljati sovraštva do drugovercev. Interkonfesijonalna mora biti šola. To ni isto, kakor brezkonfesijonalna. Krščanski nauk se naj uči tako, da se že otrokom vcepi prepričanje, ne pa sovraštvo. Ne zahtevamo, da se iz šole odstrani krščanski nauk, temveč, da se ohrani. Klerikalni duh mora iz šol, to je vtikavanje duhovnikov v politiko; cerkev ni od tega sveta. Klerikalni duh se je vgnezdil tudi že v šolo, da, celo v posvetne predmete bodisi na ljudskih, bodisi na srednjih šolah. Ljudje ne poznajo postav, ker se jih ne učijo v šoli. In zakaj se jih ne učijo? Zato, ker so prostomiselne. Tako poseganje (Übergriffe) klerikalizma v šole zavračati, to je naloga „proste šole“. Šola more obstati in temeljiti le na medverski (interkonfesijonalni) podlagi. Kar morejo starši storiti za svoje otroke, je, da jim preskrbijo potrebne znanosti za življenje. Zato se tudi delavci zelo zanimajo za to, da se njih otroci kaj nauče. Kjer klerikalci vladajo, tam se ljudem najslabše godi, kakor na Španskem. Vero tudi prostomisleči visoko spoštujejo. Tudi duhovnik si mora želeti mir v župniji, ne pa ropotati zoper drugoverce. Nekdaj so najimenitnejše može metali na grmade. Graški škof M. Brenner je hodil z vojaki okoli in preganjal protestante s silo. V sedemdesetih letih so živeli še miroljubni duhovniki, ki pa so žal dandanašnji že zelo redki. Cesar Jožef II. je vzel cerkvam in bogatim duhovnikom premoženje in iz tega ustanovil verski zaklad, da so se zidale cerkve tudi tam, kjer je ubogo ljudstvo, ki si samo ni moglo pozidati hiš božjih. Klerikalizem je kriv, da so se opustili na Zgornjem Koroškem nekdaj tako cvetoči rudniki. Klerikalci cesarja Jožefa II. črtijo in so njegovi največji nasprotniki, ter nočejo izpolnjevati postav; posebno znan je linški škof Rudigier. Zato pa ima „prosta šola“ nalogo, iztrebiti klerikalizem iz šole. Duhovnikom se gre samo za gospodarstvo, ker bi radi vladali. Zato pa pozivljam vas vse, da se borimo zoper klerikalizem, morebiti že pri prihodnjih volitvah klerikalci dobijo prevlado, toda če se združimo vsi, ki prosto mislimo, bomo v tem hudem boju gotovo zmagali.“ (Nasprotniki silno ploskajo in hajlajo.)

Nato se oglasi k besedi g. J. Čarf, kolarski mojster v Velikovcu, ki poudarja, da se mu zdi, kakor bi bilo prišlo zopet leto 1848. Tudi takrat so neuko in nevedno ljudstvo razni gospodje „farbali“. Tako delajo tudi posebno dandanašnji razni profesorji in doktorji. Dr. Angerer je prišel v Velikovec kot „Mandatenjäger“ (ki hoče biti poslanec), to je tisti Angerer, ki je v Celovcu napovedal obrtnikom bojkot; in danes ima največ poslušalcev iz obrtnih krogov.

Za njim govori socijalni demokrat Weidl iz Maribora, ki najprej poslušalcem pripoveduje, da se je „zapumljal“. Bili so časi, ko je imelo 7 duhovnikov vso državo v žepu. (Medklic: „Ta je moral biti velik!“) Za prostomislečimi stoji vse delavstvo. Mi se bomo borili do noža. Največja nasprotnica omike je pravoslavna (ortodoksna) cerkev. Nemci so nam za 100 let naprej (nemir). Ali smo Nemci ali Slovani, nimamo vzroka sovražiti se. V l. 1848 so odločevali duhovniki in plemstvo. Klerikalci hočejo delavstvo zasužnjiti (pod svojo oblast spraviti — zatirati. Nemir). Velikovški socij, črevljar Uranšek, želi reditelje.

Za tem se oglasi k besedi g. M. Perč, kanonik v Št. Štefanu, ki splošno zavrača nasprotne govornike. Katoliška cerkev obstoji že skoro dvetisoč let, imela je že mogočne sovražnike, cele države so jo že preganjale; toda kje so danes sovražniki cerkve? (Silen nemir; klici: Konec govora!) Tudi drugoverci so metali ljudi na grmade. (Velik nemir. Ko so pri nasprotnih govornikih našinci ugovarjali, so nasprotniki zahtevali reditelje, sedaj pa nihče tega ne zahteva.) Tudi sedaj še more priti do tega, da bo šlo „do noža“, kakor je poudarjal predgovornik. (Zopet nemir.) Velmožje so delali, pa tudi molili (Radecky). Če nimate nič zoper vero, zakaj jo pa zasramujete, kakor predgovornik, ki je omenil, da je vera zadeva srca, zraven se pa norčeval iz tistih, ki molijo rožni venec, kakor je rabil besedo: „den Rosenkranz herunterknöpfeln“. Radecky je molil vsak dan rožni venec, in vendar je slavno zmagoval. Že zgoraj omenjeni Uranšek izjavi nato v imenu velikovških socijalnih demokratov, da bodo ti podpirali z vsemi močmi „prosto šolo“.

Nato se oglasi k besedi kanonik gospod J. Dobrovc:

„Gospoda moja, hočem govoriti, toda le pod tem pogojem, da me bodete poslušali mirno. Zakaj mislim, da govorim med omikanci. Deloma bom stavil nekatera vprašanja v pojasnilo, deloma bom odgovarjal na izvajanja g. dr. Angererja. Naj nam pojasni, kaj je „klerikalizem“? Kaj je „političen klerikalizem“, o katerem je govoril, in zoper katerega se bojujete! Drugo vprašanje stavim g. doktorju, naj nam razodene, kako se strinja s tem, da je nekdaj v bogoslovju pri predavanju o postanku ledenikov na Koroškem trdil k sklepu svojega govora, da si vera in veda nikdar ne nasprotujeta. To sem slišal na lastna ušesa, ko sem bil še v bogoslovju. Danes je pa trdil, da je med vero in vedo „velika razlika“. Nadalje je omenjal g. doktor, da je v „klerikalnih državah“ gospodarstvo najslabše, in kazal na Špansko. Da, ljudstvo na Španskem je zares po večini revno, toda tega pa ni omenil, da je tam vlada cerkvi nasprotna, prostozidarska (ki ne zna vladati z ljudskim premoženjem). Zakaj pa g. doktor niste omenili Belgije, kjer je na krmilu katoliška vlada, in kjer je vse na tako visoki stopinji omike in blagostanja? Iz govora gosp. doktorja tudi moramo posneti, kako slaba mora biti dosedanja šola, ker hočete imeti na vsak način preuredbo te šole. In vendar se s sedanjo šolo zlasti na Koroškem ravno nasprotniki tako bahajo, kako velikanske uspehe dosežejo. Pričakujem, da se od navzočih gospodov učiteljev kateri oglasi, ki bo temu sumničenju od strani gospoda govornika ugovarjal.“ (Medklici „oho“.) Kaj bi rekel c. k. deželni šolski nadzornik Palla k takemu govoru? — Gosp. profesor ste tudi poudarjali, da bi morali duhovniki oznanjati le „mir“, da imamo to nalogo naravnost od Kristusa, a tega pa niste omenili, kaj pravi sveto pismo o Kristusu, — saj zoper vero in sv. pismo nimate nič — da je Kristus vzel tudi bič v svoje roke in izgnal iz templja vse, ki so onečastili tempelj in bili zoper vero. — V sedemdesetih letih, pravite g. profesor, so bili mirni duhovniki; da, tudi jaz to priznam; a tega nam pa niste razodeli, da se takrat vera ni napadala tako, kakor sedaj. Torej vi hočete, da naj se duhovniki ne vmešavamo v politiko; kje pa potem naj iščemo svoje ovčice, ker — (Angerer: „v cerkvi“) pridite v cerkev, g. doktor, tam bodete slišali gole verske resnice, pa ne politike. Hotel sem reči, ker ljudje v cerkev ne pridejo, in vendar je Kristus nas poslal učit vse narode, ne pa nasprotnikov cerkve. Večkrat se sliši, da duhovniki v cerkvi politikujejo. Reči moram, če se to zgodi, so to posamezni slučaji, ki jih pa cerkev kot taka obsoja. „Pravi duhovnik,“ kakor ste rekli g. doktor, „si želi mir v svoji župniji“. Da, jaz sem prvi — in tako tudi drugi — ki si mora želeti mir v župniji; toda potem se pa mora zahtevati, da nasprotniki miru ne kalijo s tem, da delujejo zoper vero. — Trdili ste tudi, da so vsega spoštovanja vredne može metali na grmade, toda dokazali tega niste. Trditi je lahko, ali treba tudi dokazati. Če se nam katoliškim duhovnikom očita nestrpnost, zakaj pa tega ne vidite pri protestantskih pastorjih. Kedaj pa naši duhovniki gredo v Nemčijo, kamor marsikateri izmed vas tako rad gleda, in pridobivajo tam protestante za katoliško vero, kakor delajo to pastorji, ki v trumah prihajajo iz Nemčije k nam v Avstrijo? Čudno se nam tudi zdi, da bi ravno klerikalizem bil uničil nekdaj cvetoče rudnike na Zgorn. Koroškem. Kaj pa, če so to zakrivili drugi? Judi in „Alpina“; ali so tam tudi klerikalci? Klerikalci so največji sovražniki cesarja Jožefa II. To povsem ni res. Duhovniki niso toliko sovražni temu cesarju, ki je imel, tako trdimo vsi, gotovo najboljše namene; toda uradniki njegovi so bili krivi, da se niso spolnile dobre cesarjeve želje. Tudi ni res, da bi cerkev ne spolnovala postav. G. govornik je omenil škofa Rudigiera. Tudi mi duhovniki smo podložni v svetnih zadevah svetni oblasti in se uklanjami postavam. Le tedaj se duhovnik, oziroma cerkev, ne more in ne sme pokoriti postavi, ako bi bila v nasprotju z božjimi postavami. Ali ne poznate, g. doktor, besed sv. Petra: „Boga moramo bolj poslušati, kakor pa ljudi,“ in pa ono

mesto v sv. pismu: „Če bi angel prišel iz nebes in učil kaj drugega, naj bo izobčen!“ To uči sv. vera, in zoper vero vendar nimate nič, kakor trdite. Omenili ste, da se je škof Rudigier ustavljal zaporu; tudi sv. Peter je bil v ječi, kamor so ga spravili nasprotniki cerkve. Ali je bil tudi ta „klerikalec“? Verski zaklad se je po trditvi g. predgovornika ustanovil zato, da so se mogli tudi ubogi udeleževati božje službe. Kaj poprej to ni bilo ubogim mogoče, učeni g. doktor? Posebno pa je značilno to, da je trdil g. govornik, da ima „prosta šola“ nalogo, odpraviti klerikalizem iz šole. V šoli se vendar ne ukvarja noben duhovnik s politiko, in če bi se to zgodilo, je tako počenjanje obsodbe vredno. Ne klerikalizma, pač pa nekaj drugega hočete odpraviti iz šole. To ste popolnoma zamolčali. Tukaj imam brošuro, v kateri se pove namen „proste šole“. In ta je, odpraviti iz šole vse verske vaje, sploh vse, kar diši po veri. Kaj, g. doktor, to ni zoper vero? In vendar nimate zoper vero nič, pač pa zoper „klerikalizem“! Gosp. Weidl je omenjal, da je za „prosto šolo“ in priporočal „boj do noža“. Da, taka bo „prosta šola“ brez Boga. Na eni strani vsa prostost, na drugi pa — nož. To je olika, ki se bo učila v „prosti šoli“. Tudi jaz sem v enem oziru za „prosto šolo“, toda za tako, kjer se pusti vsakemu prosta volja, torej tudi katoličanom, nikakor pa ne za tako, kjer bi se učila prostost, kakor se je izrazil g. predgovornik. Ta govornik je tudi pozivljal, da naj se ljubimo vsi med seboj, bodisi te ali one narodnosti. Da, jaz sem prvi zato. Toda, dokler se ne izvede vsakemu svoje, ne bo prišlo do tega. Če hoče imeti eden vse, drugemu pa ne privošči ničesar, potem se mora vendar oni, ki trpi krivico, ganiti. Tudi je omenjal g. Weidl, da je cerkev največja nasprotnica omike. Tudi to je laž. Kdor se je učil zgodovino, bo vedel, da to ni res. Kdo je pa prvi ustanavljal šole? Kdo je ustanovil prvo višjo šolo v Zg. Italiji, če ne cerkev? In kaj so duhovniki, ki so poučevali, imeli za to? To vam morem potrditi iz lastne skušnje, ker sem sam pohajal samostansko šolo, za katero ni bilo treba prispevati niti beliča. Tudi se je trdilo, da je vera zadeva srca, in da je vsakemu prosto, izpolnovati svoje verske dolžnosti. Tudi to ni res. Ali ni znano, kolikokrat se ravno oni zasramujejo celo javno, kateri hočejo svoje verske dolžnosti spolnovati? Klerikalci hočejo delavstvo zasužnjiti. Ta je pa lepa! Poglejmo ven na Nemško! Koliko je tam krščanskih organizacij med delavstvom! Na stotisoč udov štejejo krščanska delavska društva. Kdo ne pozna imena Kolping, duhovnika, ki je obudil v življenje krščanske organizacije? Kdo ne pozna na Kranjskem v Ljubljani dr. Kreka, ki si je stekel velikanske zasluge za delavstvo? Kdo ima kaj zoper dr. Kreka? (Vse tiho.) Govorilo se je tudi o inkviziciji in o grmadah. To je prvič bilo nekdaj, drugič pa so bile to le razvade po nekaterih krajih, česar pa rimska cerkev kot taka ni nikoli odobravala, pač pa naravnost obsojala. Zakaj generalizirate? K sklepu še omenjam, da nam duhovnikom to tako zamerite, ker delujemo tudi v javnem življenju. K temu rečem le to: kadar bodo nasprotniki v javnem življenju odložili meč, s katerim napadajo cerkev, meč, s katerim se bojujejo zoper vero, meč, katerega vihtijo naravnost zoper Boga, potem bomo tudi duhovniki opustili svoje delovanje v politiki.“

Dr. Angerer gre na limanice — pardon — na govorniški oder odgovarjat predgovornikom. Najprej se peča z govorom gosp. M. Perča. Da cerkev obstoji že okoli 2000 let, tako govori, še ni dokaz, da je dobra institucija (ustanova). V cerkvi so zelo nestrpni zakoni, zato smo za razporoko. Ničesar nimamo zoper pobožne kristjane (medklic: zasramujete jih pa le). G. Perč je navajal vojskovodjo Radeckega, kako je bil pobožen. Seveda pa ta gospod ne ve, kako je Radecky pisal in tožil o italijanski duhovščini, kako je obsojal irridente med omenjeno duhovščino (medklic: ta duhovščina še ni cela cerkev). Nato preide na govor g. kanonika Dobrovca in pravi, da ga veseli, da so se udeležili tudi duhovniki zborovanja. Dosedaj je bila navada — vsaj pri nas na Zg. Koroškem —, da so duhovniki zborovali pri zaprtih vratih (?). Nato na dolgo in široko razlaga: kaj je klerikalizem. Dolgo ni mogel priti ta učeni profesor do zaključka. Je pač težko definirati to, česar ni. Nazadnje si pa vendar pomaga iz neljube zadrege, v katero ga je spravil g. kanonik Dobrovc z vprašanjem, kaj je „klerikalizem“, ter pravi: „Klerikalizem je organizacija med duhovščino, vsled katere se duhovniki vmešavajo v politiko in zlorabljajo vero v politične namene.“ Nato govori zopet o njemu tako ljubem cerkvenem premoženju, bogastvu papeža in škofov. Kristus je polagal apostolom uboštvo na srce, ne pa bogastva. Govori tudi o veliki klerikalni moči, o papežu, da ni ujet, kakor trdijo klerikalci, ampak, da mu je dala italijanska vlada vse mogoče ugodnosti na razpolago, toda on se noče tega posluževati. Ni res, kakor je trdil g. Dobrovc, da prihajajo samo protestantski pastorji v Avstrijo, prihajajo tudi katoliški duhovniki iz Francoskega. Ker je bilo v katoliški cerkvi toliko gnilega, nastopil je M. Luther (klici: Heil Luther!) in cerkev reformiral. Postopanje duhovnikov je najboljša pridiga za „Proč od Rima“. (Govornik se zadovoljno smeji.) Odgovarjajoč na vprašanje g. Dobrovca glede nasprotja med vero in vedo se zvija, ter naenkrat pojasnjuje ravno nasprotno, kar je poprej trdil, češ, da sta vera in veda čisto kaj drugega in si zato ne moreta nasprotovati. Ni človeka, ki bi ne imel vere. Mi se ne borimo zoper vero, pač pa zoper zlorabo vere. Mi nasprotniki čislamo vsako prepričanje, le ne onih, ki imajo prepričanje za denar. (Medklic: Duhovniki ljudi poneumljajo.) Toda vsiljevati se ne sme prepričanje nikomur. Neki poslanec nemškega centra je predlagal, da se ne smejo otroci siliti k verskim vajam; in to hočemo tudi mi. Duhovniki sploh nimajo pravice, v šoli mladino vzgajati, ker sami nimajo otrok in družine in zato ne poznajo družinskih razmer. Duhovniki trdijo, vera je v nevarnosti; ne vera, ampak njihova politika je v nevarnosti. Vladali bi radi. Omenja zopet grmade in propad rudnikov in navaja nekatere dokaze iz zgodovine, ki pa nič ne dokažejo, ker ne zadevajo cerkve kot take, ampak so le krajevnega pomena. Zopet zatrjuje, da klerikalci nimajo spoštovanja do postav, ter navaja izjavo barona Wagensberga v Celovcu pri nekem zborovanju, češ, da so za njega cerkvene postave več, kakor državne. Strinja se s predgovornikom v tem, da se država ne sme vmešavati v cerkvene postave, in se tudi ne more, ker je država popolnoma drugo, kakor pa cerkev. Nato omenja ono papeževo bulo, o kateri je „Mir“ že poročal. H koncu svojega govora trdi, da bo nazadnje odločil meč, če ne bo šlo drugače.

Za njim se zopet oglasi k besedi kanonik g. Dobrovc, ki odgovarja radi kratkega časa in velikega hrupa med poslušalci le na glavne točke predgovornika nekako tako-le: „Sicer se mi zdi nepotrebno še enkrat nastopiti, ker sem se prepričal, da se bije boj le zoper klerikalizem, ne pa zoper vero, in nisem tukaj zastopnik klerikalizma, še manj pa sem klerikalec, temveč kot zastopnik vere; a vendar hočem še na kratko glavnejša izvajanja g. doktorja odgovarjati. Najprej pozivljam g. doktorja, da mi dokaže tako klerikalno organizacijo, kakor jo je definiral. Če se vam, g. doktor, to posreči, vam iz svojega žepa plačam, kolikor hočete! Govorili ste tudi o velikanskem cerkvenem premoženju. Četudi imajo višji cerkveni dostojanstveniki precejšnje premoženje, pa vendar ni tako z nižjo duhovščino, kajti večina so le iz ubožnih kmetskih hiš in delavskega stanu. Poznate pač le premoženje, nikakor pa niste omenili, koliko dobrih zavodov se vzdržuje s tem denarjem, kateri pride zopet v prid ubogim. Da ste trdili, da ni človeka, ki bi ne imel vere, tega vam pa živa duša ne verjame. Poudarjali ste tudi, da cerkveno darovanje ni v zvezi z vero; kaj pa je bilo v prvih krščanskih časih; saj poznate zgodovino, in zoper vero tudi nimate nič? Vi čislate vsakega, ki ima svoje prepričanje; dobro, potem pa imamo tudi katoličani pravico isto zahtevati od nasprotnikov. — Najimenitnejše pa je, kar ste trdili, da duhovniki zato ne smejo učiti in vzgajati v šoli, ker sami nimajo otrok. Ta je pa lepa! Gospod doktor, ki nimate nič zoper vero in ste poprej Kristusa slikali kot vzor, kaj pa na to rečete, kar nam pravi sv. pismo o Kristusovi pridigi, ko je bil že utrujen, in so matere hotele pripeljati svoje otroke, pa so apostoli branili; kaj pa je rekel naš Zveličar? Ali so vam znane besede: „Pustite male k meni priti“. Ali je Kristus imel otroke? Ali bote tudi o njem trdili, da ni poznal družinskih razmer? Sedaj smo pa duhovniki namesto Kristusa. Ako se pa med nami nahajajo tudi nevredni duhovniki, vendar ne bote trdili, da so vsi taki. (Medklic: Moral.) Učite se poprej morale, potem govorite (zavrne govornik ta medklic). Ali bote rekli, da so vsi apostoli malovredneži, ker je bil med njimi Judež? Če bi bil med vami, meščani, kak malovrednež, ali bote potem trdili, da so vsi meščani taki? Poudarjali ste tudi, da duhovniki ne spoštujemo svetnih postav. To ni res, vera nam to naravnost ukazuje. Ali ne poznate, g. doktor, ki nimate nič zoper vero, tistih besed Kristusovih: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega —“ itd. Tudi ste zatrjevali, da se država ne sme vmešavati v cerkvene postave, da cerkvi v tem oziru ne sme nasprotovati. Kako ste si s tem sami sebi ugovarjali, niti pomislili niste, ker ste v svojem prvem govoru naznanili, da je danes na dnevnem redu še druga točka o zakonski reformi. Ali ni to zoper vero, ali se ne pravi to, vmešavati se v notranje cerkvene zadeve? K sklepu še zadnjo besedo. Govorili ste tudi o buli papeža Bonifacija VIII., v kateri si lasti pravico, nastavljati ali odstavljati vladarje, in davek dajati ali pa odrekati, in ste trdili, da je to trdil papež v svoji nezmotljivosti. G. doktor, kot profesor zgodovine bi morali vendar tudi to vedeti — mi smo se tako učili v bogoslovju — da se razteza papeževa nezmotljivost edino le na verske in dejanske (nravstvene) resnice, ne pa na druge postranske zadeve. To je moj odgovor.

Nato si g. doktor ni več upal odgovarjati, za kaj drugače si ne moremo razlagati besed gospoda predsednika, ki je izjavil, da ne podeli k tej točki nikomur več besede. To je objektivno poročilo o tem govorniškem boju, ki je trajal skoro štiri ure. Druga točka, pri kateri ni bilo nobenega nasprotovanja več, ker je moral kanonik g. Dobrovc iti radi opravkov domov, je bila rešena v pol ure. Omenimo le, da je o zakonski reformi govoril že zgoraj omenjeni Egger, kateremu je pa moral dr. Angerer potem še pomagati, čemur se pač ne čudimo, če pomislimo, da je pri maturi večkrat poskušal svojo srečo.

Društveno gibanje.

Občni zbor „Slovenskega časnikarskega društva“ se vrši v nedeljo dne 20. t. m., ob poldevetih zvečer v „Narodnem domu“ v Ljubljani.

Izobraževalno društvo „Kot“ v Št. Jakobu v Rožu napravi prihodnjo nedeljo, dne 20. maja mesečno zborovanje pri Kompanju v Lešah. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor. Začetek ob 4. uri popoldne.

Velikovec. (Občni zbor „Hranilnice in posojilnice“.) Dne 2. t. m. se je vršil občni zbor naše posojilnice, katera je v zadružnem letu 1905 jako plodonosno delovala. Skupnega denarnega prometa je bilo 617.752 K 77 vin. Sploh je naš zavod na prvem mestu, kar je slovenskih posojilnic na Koroškem, ki so pri „Zadružni Zvezi v Celju“. Čistega dobička je bilo 1975 K 2 vin., od katerega se je obrnilo za nagrado in dobrodelne namene 1625 K 2 vin., drugo pa se je pridjalo rezervnemu zakladu, ki znaša 14.675 K 70 vin. Tekom leta 1905 je pristopilo 40, izstopilo pa 16 zadružnikov. Posojilnica je štela koncem leta 1905 544 zadružnikov. Za amortizacijo kupne svote pri hiši in inventarja se je porabilo 892 K 90 vin. Na občnem zboru se je tudi sklenilo, da dobi hiša slovenski napis: „Narodni Dom“ in „Gostilna“. Za zadružnike se nabavi še eden čistilni stroj za žito, in z novim letom 1907 se znižajo obresti pri vlogah za $^1/_4$, pri posojilih pa za $^1/_2$ pri sto. Čistilni stroj in znižanje obresti pride kmetu v korist.

Vabilo na ustanovni shod tamburaškega društva „Strel“ v Borovljah, kateri se vrši v nedeljo, dne 27. maja 1906, ob 4. uri popoldne v gostilni pri „Cingelcu“ na Trati pri Glinjah s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav. 1. Volitev odbora. 3. Slučajnosti. Vmes bode igralo novo tamburaško društvo s sodelovanjem pevskega društva „Drava“. Po sporedu bode prosta zabava. K obilni udeležbi vabi pripravljalni odbor.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 171. vodstvena seja se je vršila v sredo dne 2. majnika 1906 v družbinih prostorih v „Narodnem domu“. Sklenilo se je, da se nabavijo popolnoma umetnostno izdelani družbini nabiralniki, ako se oglasi dovolj odjemalcev za nje. Posamezni komadi bodo stali krog 10 kron ter bode odjemalcem v naprej vplačati družbin potrošek za nabiralnik, ki pa ne preneha biti družbina last. Sklenilo se je, da se bodo odslej objavljali v vsakoletnem družbinem vestniku pri imenih posameznih podružnic tudi oni zneski, koje bodo skupile za „narodni kolek“. Potem ko se je še rešilo „kavino vprašanje“ ter upapolnemu podjetju koroških Slovencev, za njihov „Učiteljski dom“, votiralo 200 kron in rešilo še nekaj drugih prošnja za podpore, je zaključil prvomostnik sejo.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani oddala je zopet tvrdka Ivan Perdan v Ljubljani kot založnica družbinih vžigalic znaten prispevek 1000 kron. To je že drugi tisočak v letošnjem letu. Zavedni Slovenci, rabite edinole vžigalice v prid družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Dopisi.

Radiše. (Nekaj, česar ni treba vsakomur brati.) K poročilu o prvem govoru pri zborovanju izobraževalnega društva na belo nedeljo imam dostaviti še nekatere važne stvari: Govornik nam je pripovedoval o nekem zdravniku na Angleškem. Pisal se je Franc Adams in je slovel daleč okolu zavoljo svoje modrosti in učenosti. L. 1848 in 1849 je divjala v mestu Glasgow grozna bolezen „kolera“. V bolnišnici je bilo vse

polno obolelih na „koleri“. Neumorno je delal ta zdravnik, da bi mogel nesrečneže rešiti smrti. Vedel je tudi, da so tisti ljudje, ki pijejo žganje, veliko bolj sprejemljivi za nalezljive bolezni, kakor tisti, ki ga ne pijejo. Vprašal je vsakega bolnika, če pije žganje, in vse je zapisal. I kaj je dognal? Pri tistih, ki so pili žganje, je zamogel rešiti smrti k večjemu vsakega petega, od bolnikov pa, ki niso bili pivci, je primeroma le malokdo umrl. Zdravnik je prišel do prepričanja, da so pivci veliko slabši kakor nepivci. To je hotel zdravnik povedati, ko je rekel: Ako bi zamogel, bi zapisal nad vsako žganjarno (t. j. gostilno, kjer so prodaja žganje,) z velikimi črkami: „Tukaj se prodaja kolera.“ Zasledujmo malo vsakdanje življenje med ljudmi, in spoznali bomo, da opojne pijače veliko bolj škodujejo, kakor koristijo, samo da se pri nekaterih ljudeh škodljivi nasledki popivanja manj in dalje ne prikažejo, kakor pri drugih. — Grozno odgovornost pa si nakopljejo na glavo starši, ki v svoji lahkomiselnosti dajejo celo otrokom že vino, pivo, mošt, ali pa — česar nas Bog obvaruj — naravnost že žganje. To se pravi, svoje otroke v pijance vzgojevati, ki bodo svoje starše še tja v hladni grob preklinjali. Nekdo je rekel, da je bil samo enkrat v svojem življenju pijan, in sicer — kdaj? — „pri birmi“!! Kdo ga je vpijanil? Nikdo drug, kakor „blagohotni“ birmski boter! Peljal je nedolžnega otroka po sveti birmi takoj v gostilno, kjer ga je tako dolgo napajal s sladkim vinom, da je vrglo vino otroka pod mizo! Večje nespameti si ne moremo več misliti, kakor je obžalovanja vredna navada, da se otroka takoj po sprejetju zakramenta sv. birme vpijani z vinom in pivom. Otrok, ki je postal posebno na ta dan v resnici tempelj sv. Duha, se pa že ta dan valja, kakor kak razcapan žganjar! Kakšna odgovornost čaka tako kratkovidne botre! Če se hoče na dan birme napraviti otroku kako veselje, naj se jim kupi dobre, tečne južine; za žejo pa je in ostane, posebno za otroke, najboljša in najzdravejša pijača — sveža voda. Dobro vzgojen otrok, ki še ni pokvarjen, se začetkom vedno brani vina ali piva; kdor ima kaj ljubezni do otrok v svojem srcu, jih ne bo mučil z vinom in pivom. Z velikim zanimanjem so poslušali zborovalci to važno razpravo. Bog daj, da bi to zborovanje odprlo vsem poslušalcem tudi oči, da bi začeli misliti in da bi prišli vendar enkrat do prepričanja, da žganje in druge opojne pijače, če jih človek prav opazuje, le škodujejo. Kjer vlada žganje ali pivo, tam gre rakovo pot premoženje in krščansko družinsko življenje. Mladeniči in možje! Če imate hlače in ne janke, imate gotovo tudi nekaj korajže in trdne volje. Kdo izmed vas ima toliko korajže in dobre volje, da se upa to-le skleniti: Žganja pa ne, kar kapljice več! Žganje, zdaj pa srečno; bila sva do zdaj prijatelja, od sedaj ne bova več. Žganje, lahko noč, ne bom te rabil več za „moč“. Pri sveži vodi se bistri oko, ohrani zdravje, privarči denar, varuje sreča, raste blagostanje, cveti mladina rdeča in zdrava, goji pošteno krščansko življenje.

Z železnice. Če se kdo čestokrat vozi po železnici in če tudi samo po enem delu južne železnice, ki teče na Koroškem, se mu pač dostikrat kaj pripeti. Da imenovana železnica kolikor le največ mogoče prezira slovensko ljudstvo, po katerega tleh teče izključno — da se ozremo le na Koroško — od Spodnjega Dravograda do daleč nad Beljakom, je znano. V vozovih so nabite marsikatere zdravstvene in varstvene odredbe v raznih jezikih; le v slovenščini ni nič čitati. Nabito je med drugim, da se ne sme pljuvati na tla. Predzadnjo soboto zvečer se peljem iz Celovca na Spodnje Koroško. V istem vozu sedi tudi več preprostih delavcev, trdih Slovencev, ki se hočejo črez nedeljo med svojci odpočiti doma. Med puhanjem duhana pljune eden izmed teh po svoji navadi na tla. Zraven pride sprevodnik in začne prav surovo grajati grešnika ter kazati na tablico, na kateri je to pismeno prepovedano in mu celo grozi, da ga na prihodnji postaji naznani. Ta se mu ni mogel dosti zagovarjati, ker je bil Slovenec, sprevodnik pa nevešč slovenščine. Jezil se je potnik in se drugim nasproti opravičeval, da ne razume, kaj je tam na steni napisanega. Ves dogodek seveda tudi ni vreden, da se objavlja, posebno ker oni v resnici ni prav ravnal. Toda značilno je, da se zahteva od preprostega, poštenega slovenskega delavca, da bi nemškim gospodom na ljubo, koje on krmi s svojimi v potu obraza zasluženimi deseticami, moral biti cel jezikoslovec, da bi se mogel zmeniti z njimi in čitati nemške njih pismene ukaze. Nemec, Lah, in Oger imajo napisano v železniškem vozu, kaj je njih dolžnost, ti Slovenec pa kar iz zraka ulovi in ugani, kaj naj storiš ali kaj naj opustiš na potovanju po železnici. Slovenski kmet, slovenski delavec! Povej takim ljudem, ki jim je mar le, na kak način bi slavo peli in poveličevali nemško ime, in če gre to tudi na račun sosedne narodnosti v obraz: Kjer le morete vzamete nam, pohlevnemu slovenskemu ljudstvu, priliko se česa res potrebnega in koristnega za praktično življenje naučiti, ali se drugače povzpeti na višjo stopinjo omike. Po svojih umazanih listih in v javnem kot zasebnem življenju pa nas zasramujete kolikor morete in zmerjate z „nazadnjaki, neumneži, neolikanci“. Poznamo vas in spoznavamo vas vedno bolje. Le se štulite našim bralcem in drugim nerazsodnežem kot ponižna, nedolžna jagnjeta z besedo miru v ustih in nam ponujajoč svoje blaženo kulturo. Toda prišel bo dan, ko se vam zakliče od vseh vetrov: „Grabežljivi volkovi ste in doigrali ste svojo igro“. Tudi mi smo zvesti, dà, veliko zvestejši podložniki iste države; iste dolžnosti imamo, — zahtevamo iste pravice. Navedeni slučaj je le prav majhna drobtinica od prevelikega števila krivic, ki se godé koroškemu Slovencu in te glasno spominja, da se ti delajo z vsakim dnevom le nove krivice. In če si, dragi bralec, eden izmed tistih, ki imajo večkrat priliko videti in slišati kaj enakega, ti mora enkrat, prej ali slej, zavreti kri in pritrdil mi boš, če se tudi tako rado sliši: Ti nestrpni Slovenci vedno hočejo svoj delež. Dà, zahtevamo ga, ker imamo pravico do tega. Slovenec ni živina, ne pes, ne kaka divja zver, temveč tudi človek, človek kot vsi drugi, človek stvarjen po božji podobi, obdarovan z istimi prednostmi, ki ga povzdigujejo nad žival, kot pa Nemec ali Lah ali Francoz. In če se mora to komu sedaj v 20. stoletju šele na dolgo in široko razkladati je dovolj žalostno. Nehote se zmisli pri tem človek pregovora: „Ni vse zlato, kar se sveti“, ker ugane, da je povedano namenjeno na naslov naših vsenem-ških tlačiteljev, ki tako radi pri vsaki mogoči in nemogoči priliki hočejo imeti komando in se smatrajo za enega izmed najomikanejših narodov v Evropi. Vam pa, slovenski delavci, polagam na srce, da zahtevate na vsaki postaji vsi, prav vsi kot en mož le v slovenskem jeziku voznih listkov, ter da naročate in pridno berete glasilo koroških Slovencev „Mir“, ki se bo zmiraj zavzel za vaše težnje.

Vaš sopotnik.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo.

(Dalje.)

Sveža sladka trava s sadnih vrtov in s suhih travnikov je najboljša in zdravju najmanj nevarna vrsta sveže klaje. Res je, da je detelja tečnejša in redilnejša kot trava, ali zraven je tudi mnogo nevarnejša, kar se tiče hitrega napenjanja. Na suhih travnikih in na solnčnatih planinah raste dobra, sladka, lahkoprebavna in tudi precej tečna trava, ki služi kot izvrstna sveža krma, in iz katere se napravlja vrlo dobro seno. Nasproti temu pa je trava z močvirnatih livad mnogo slabejša. Med travo s suhih travnikov in med ono, ki je dobivamo na vlažnih in mokrih prostorih, je razloček tako velik, kakor med mesom in krompirjem. Na močvirnatih krajih raste namreč kisla, malotečna, slaba, maloprebavna, včasi celó kar naravnost škodljiva trava. Sploh pa ne kosite trave z močvirnatih livad za sveže krmljenje, ampak le za sušenje. Najbolje pa storite, če močvirnate travnike po mogočnosti osušite.

Sveža detelja prija osobito molznim kravam, pa tudi za pitanje goved, za delavno živino in za mlada goveda je prav dobra. Deteljo morate kositi v početku cvetja ali vsaj med cvetjem, ker so izkušnje dokazale, da ima mlada, sočnata, v začetku cvetja košena detelja skoraj še enkrat toliko redilnih delov, kakor že trda, stara. Lucerna je najboljša vrsta detelje, ker je najbolj redilna in ker ne povzroča tako pogosto hitrega napenjanja, kakor domača (kranjska) detelja. Gledé napenjanja je esparzeta še manj nevarna od lucerne, dalje je tudi slastnejša in prebavnejša od nje, toda tečna je pa malo manj. Kako se zabranjuje hitro napenjanje pri krmljenju detelje, o tem bom povedal najvažnejše kasneje.

Sveža (frišna) slama raznovrstnega sočivja je prav dobra klaja za goveda, ali to le tedaj, če je še mlada in sočnata.

Repno perje, katero je lahkoprebavno in malo redilno, je prav dobro krmivo molznim kravam v pozni jeseni, ko že druge sveže krme primanjkuje. Ker je to perje malo redilno, zato ga mešajte med drugo tečnejšo klajo. Še na to vas moram opomniti, da ne smete pokrmiti na enkrat preveč repnega perja, ker v veliki množini bi utegnilo napraviti drisko napenjanje itd.

Korenjavka (perje korenja), katero krmimo navadno molznim kravam, je boljša in tudi nekoliko tečnejša, kakor repno perje. Ona ne napravlja tako često driske, ter pomnoži osim tega pri molznih kravah količino mleka. Če imate mnogo korenjavke, obvarujete jo na ta način, da se ne pokvari, ako jo okisate v jamah. Blatno korenjavko morate pred krmljenjem osnažiti. Škodljiva in za krmljenje nesposobna je tista korenjevka, na katere perju se nahajajo črno-sive pege.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

Štajarsko. Za kandidata v V. kuriji je proglašen po shodu zaupnikov v Celju dr. Korošec, urednik „Slov. Gospodarja.“

Hrvatsko. Pri volitvah v sabor so zmagali pristaši združene opozicije in pristaši „čiste“ stranke prava. Dne 9. t. m. je bil sabor otvorjen. Nad 800 vstopnic se je razdelilo za galerijo. Hrvatske gospe so obsule opozicijske poslance s cvetlicami, pri mažaronih pa so klicali „Abcug! Pereat“, posebno pri prejšnjem hrvatskem banu, Khuen-Hedervaryu.

Srbija ima po lanskem štetju črez 2,700.000 duš in med temi je moških precej več, kot žensk. Pač čudno. V drugih državah je ravno narobe.

Macedonija. Začetkom tega meseca je zopet prišlo do velikih bojev med bolgarskimi četami in turškimi vojaki. Padlo je okolu 1500 Bolgarov, ki so se prav hrabro borili za svobodo svoje nesrečne domovine. Turki pa zdaj požigajo in ropajo po celem kosovskem okrožju. Prebivalci so v nevarnosti.

Rusija. Dne 10. majnika je bila otvorjena ruska gosudarstvena duma (državni zbor), ki šteje 380 članov. Bil je ta dan praznik za veliko Rusijo. Vsa javna poslopja so bila zaprta, v Petrogradu in po ulicah je vladal mir. V kasarnah so bili sicer pripravljeni vojaki za vsak slučaj. V dvorani svetega Jurija so se zbrali poslanci dume in senata. Tam je car prečital ob navzočnosti svoje rodovine in vseh višjih dostojanstvenikov svoj otvorilni govor. Potem so se podali v tavriško palačo, kjer so se zbrali po božji službi k prvemu posvetovanju. Zahtevali so oprostitev političnih kaznjencev. Bog daj prerojeni Rusiji mnogo sreče, da bi se odslej bolj delalo v korist naroda, kakor pa pri nas v Avstriji!

Stavke. Na Italijanskem stavkajo delavci v raznih mestih. Na Nemškem jih je nad 300.000 odpuščenih, zavoljo stavk. Tudi na severnem Francoskem stavkajo. V Sarajevu je sedaj zopet mir, v Mostaru pa so pričeli tesarji stavkati, katerim so se tudi drugi delavci pridružili. Stavke so postale sedaj že čisto navadne.

Tisoči priznanj potrjujejo
da najboljše in najcenejše dobavlja
cerkvene paramente in oprave
neprekosno že 95 let stara tvrdka
Josip Neškudla
c. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar
Jablouné nad Orlicí, štev. 86, pošta istotam, Češko.
Prosi se natančnega naslova.
Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštnine prosto.

Književnost in umetnost.

Slovenski trgovski koledar v žepnem formatu izda za l. 1907 slovensko trgovsko društvo Merkur. Koledar bode imel poleg običajne vsebine vsakega koledarja vsakovrstne podatke, ki so potrebni vsem kupčijskim slojem, zlasti pa trgovcu, trgovskemu potniku in trgovskemu nastavljencu. Koledar bode prirejen in sestavljen tako, da bode v njem našel trgovec kratko in točno pojasnilo v vseh vprašanjih, ki nastajajo v trgovski praksi. Z izdajo trgovskega koledarja zadosti „Slov. trg. društvo Merkur“ živi in resni potrebi, saj je probujeni naš trgovski stan le predolgo pogrešal trgovskega koledarja. Smatramo za potrebno slovensko trgovstvo in sploh slovensko javnost že sedaj opozoriti na trgovski koledar slov. trg. društva Merkur, zlasti zategadelj, da trg. koledarja, ki ga izda za l. 1907 društvo „Merkur“, ne bodo zamenjali s trg. koledarjem, ki ga hoče izdati neki zasebnik. Slovenskemu trgovstvu naj služi to v informacijo, da uravnajo svoje postopanje glede oddajanja inseratov, kakor pozneje glede kupovanja koledarja. Trgovski koledar slov. trg. društva „Merkur“ je eminentno narodno podjetje, čegar prebitek se odmeni skladu za „Trgovski dom“. Temu občekoristnemu narodnemu

podjetju bode vsak zaveden Slovenec, še bolj pa vsak slovenski trgovec in trg. nastavljenec dal prednost pred zasebnim podjetjem.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:
Ivana Hoffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj tolšče v sebi, je torej najlaže prebaven, ne provzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.
Pristen samo z imenom
Ivan Hoff
in z levjo varstveno znamko.
Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
» » 1/8 » 50 »
Dobiva se povsod.

Razne stvari.

Nekoliko čuden večer po poroki. V Parizu se je dogodil nastopen slučaj. Neki gospod Durand se je tako silno zaljubil v neko mlado damo, da se mu je vdala, da jo pelje pred oltar. Presrečen je prišel po poroki in ženitovanju z ljubko ženico domov v prekrasno urejeno stanovanje. Komaj pa je mlada gospa odložila poročni nakit, je kriknila na ves glas, se opotekla in padla na tla. Ženin je ves prestrašen letel k zdravniku in ko se je s tem črez dobre pol ure vrnil — bila je namreč nedelja, ko se tudi zdravnik rad nekoliko oddahne — ni bilo neveste nikjer, z njo je pa izginilo tudi 10.000 frankov iz predala.

Ameriška lekcija. Te dni je imel ameriški cirkus Buffalo Bill v Trstu predstave. Kot praktični ljudje so Američani dali nabiti po Trstu poleg laških tudi velikanske slovenske plakate. Italijane je to strašno peklo in „Indipendente" je milo zastokal, da so Američani gotovo slabo informirani o tržaških narodnostnih razmerah. Stokanje „Indipendentovo" pa ni napravilo nikoder nobenega učinka! Posegel je zdaj vmes tržaški magistrat, ki je pozval odposlanca cirkusovega k sebi in mu opisoval v živih barvah, kako da se je pregrešil proti narodnemu značaju mesta Trsta in kako grozno da je radi tega razburjeno vse meščanstvo. In prosili in pozivali so ga, naj popravi to nečuveno žaljenje tržaškega italijanstva! A kaj je odgovoril Američan? „Lepaki ostanejo, kot so bili, italijanski in slovenski!" To je res grdo od teh Američanov, da delajo vse tako po svoji volji in ne upoštevajo srčnih želja italijanskega prebivalstva tržaškega.

Škandal v knežji rodbini Wrede. O tem najnovejšem nemškem škandalu so znane sledeče podrobnosti: Knez Adolf Wrede si je najel za več let krasni grad Basedov na Meklenburškem, a bival je v gradu le par mesecev v letu; ves ostali čas je potoval s svojo ženo, zelò bogato Argentinko, po evropskih mestih, odkoder sta vsekakor donašala srebrnino in zlatnino iz raznih odličnih hotelov. Da se nahaja v gradu pravcati muzej tuje srebrnine in namiznih prtov, je ovadil oblasti neki knezov sluga iz maščevanja. Nakradenega orodja je bilo toliko, da so napolnili ž njim 6 zabojev. Srebrnina nima posebne vrednosti, ker je pomešana z manj vredno kovino. Dva zaboja sta bila napolnjena z rokodelskim orodjem. Sodi se, da je potreboval knez vsakovrstno orodje, da je odstranil znake in monogram z ukradenih predmetov ter prevlekel srebrnino s svincem, da bi se ne poznalo, čegavo je bilo. Razen kneza in kneginje so zaprli tudi služabnika, ki je naznanil tatvino, kajti izkazalo se je, da je pisal knezu najprej pretilno pismo ter zahteval 50.000 K, da ga ne ovadi.

Listnica uredništva.

G. Filip Magnet, Grebinj: Potrjujemo, da niste v nikaki zvezi z dopisom iz Grebinja v štev. 13. in 16. našega lista.

Proda se Užnikova kmetija
v **Klopicah pri Velikovcu.** Sveta ima: 6 oralov in 285 □ sežnjev njiv, 1 oral 662 □ sežnjev paše, 208 □ sežnjev vrta in 4 orale 485 □ sežnjev lesa. Skedenj je celo nov. Več pove posestnik **Valentin Brunner,** p. d. Agen na Trači, pošta Tinje na Koroškem.

Pozor! Podpisani kupim prve letnike **„Slovenskega Prijatelja"** (pridige) in sicer: iz l. 1852., 1853., 1854., 1855., ki pa morajo še dobro ohranjeni biti. **Franc Schaubach,** dekan v Domačalah, pošta Podravlje pri Beljaku na Koroškem.

Kopališče in vodno zdravilišče
v Kamniku na Kranjskem.
Postaja c. kr. državne železnice.
Popolno zdravljenje z vodo (sistem Priessnitz, Winternitz in Kneipp), ogljenokisle in električne kopeli, zdravljenje s suhim, vročim zrakom, masaža in zdravstvena telovadba. Uporaba elektrike. — Načrti zastonj. — Sezija od 15. maja do septembra.
Zdravniški vodja: **Dr. Rudolf Wackenreiter.**

Izjava!
Ker je gospod **Eduard Kuhn,** c. kr. gozdar na Brdu, preklical tožbo zaradi žaljenja časti, za kar sem mu hvaležen, izjavljam, da je bilo moje govorjenje neresnično in priznavam omenjenemu gospodu vso čast!
Brda, dne 7. vel. travna 1906.
Janez Verničnik.

Tiskarna družbe sv. Mohorja
se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Stanje hranilnih vlog: 22,000.000 kron.

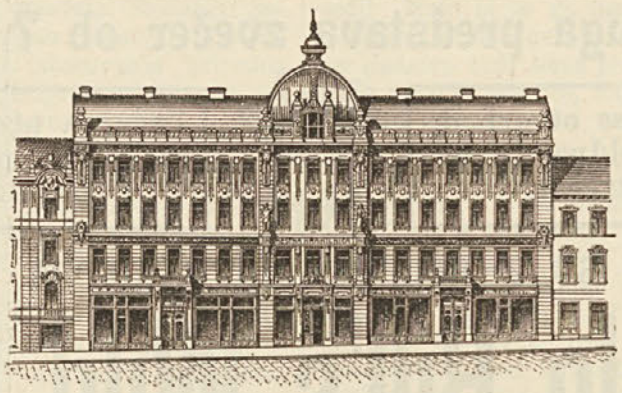

Rezervni zaklad: nad 760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska
v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, **jih obrestuje po 4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.
Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.
Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.
Posoja se na zemljišča po 4¾% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.
Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Želodčne kapljice (prej kapljice sv. Marka).
500 let je stara lekarna, v kateri se izdelujejo po izkušenem zdravniškem receptu **želodčne kapljice** (prej kapljice sv. Marka). Te **želodčne kapljice,** ki so izgotovljene po receptu, ki ga mi je dal zdravnik na razpolago, so se izborno obnesle za vzdrževanje zdravja, ker je dokazano, da je **nervoznost, bledičnost, nespečnost, migrena, glavobol** vedno le posledica **slabe prebave,** in vsled tega **pomanjkljive tvoritve krvi.** Kapljice izborno učinkujejo pri **prehladi** želodca, **želodčni slabosti,** slabi prebavi in ž njo zvezanem **telesnem zaporu in breztečnosti.**
Postavno zavarovano.
Izpis iz skoraj vsak dan mi prostovoljno priposlanih **zahvalnih pisem:**
Z Vašimi želodčnimi kapljicami sem zelo zadovoljen, ker so ozdravile mojo hčer dolgoletne bledičnosti. Prosim, pošljite mi za 8 kron še 2 tucata. Z odličnim spoštovanjem HENRIK KUBRICHT, krajevni sodnik v Radenburgu. — Vaše želodčne kapljice so moji ženi čudovito pomagale proti želodčni bolezni. Pošljite mi zopet 12 stekleničic. JOSIP SCHNEIDER, hišni posestnik na Dunaju, Videnska glavna cesta.
Želodčne kapljice se pošiljajo:
1 tucat za K 4·—, 3 tucati za K 11·—, 5 tucatov za K 17·—,
franko zavoj prosta pošiljka, ako se znesek prej vpošlje ali po poštnem povzetju. Razpošilja edino le **mestna lekarna v Zagrebu,** Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu
Akcijski kapital K 2,000.000.
Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prijoritet, komunalnih obligacij, sreč, delnic, valut, novcev in deviz.
Prodaja sreč proti mesečnim odplačilom.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.
Kolodvorska cesta št. 27.
Zamenjava in eskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.
Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.
Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.
Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dné vloge do dné vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.

V Celovcu v nedeljo 20. maja 1906

Le en dan!

V Celovcu v nedeljo 20. maja 1906

Na zemljišču

stare tovarne za svinčene beline

(auf den Gründen der alten Bleiweiss-Fabrik).

Ena predstava popoldne ob 2. uri.

Druga predstava zvečer ob 7. uri.

Blagajnica se otvori ob 1. uri popoldne in ob 6. uri zvečer.

Večerna predstava se ne razlikuje prav nič od popoldanske.

Sedeži so z nepremočljivo streho pokriti.

Buffalo Bill's Wild West

A Congress of Rough Riders of the World

najdrznejši jahači na celem svetu

osebno vodi in proizvaja

Col. W. F. Cody, „Buffalo Bill".

Nikaka trgovska prevara, res zadnji tournée!

Ne pridejo nikdar več! Oglejte si razstavo in ne zamudite te prilike!

Trije posebni vlaki. 800 mož, 500 konj.

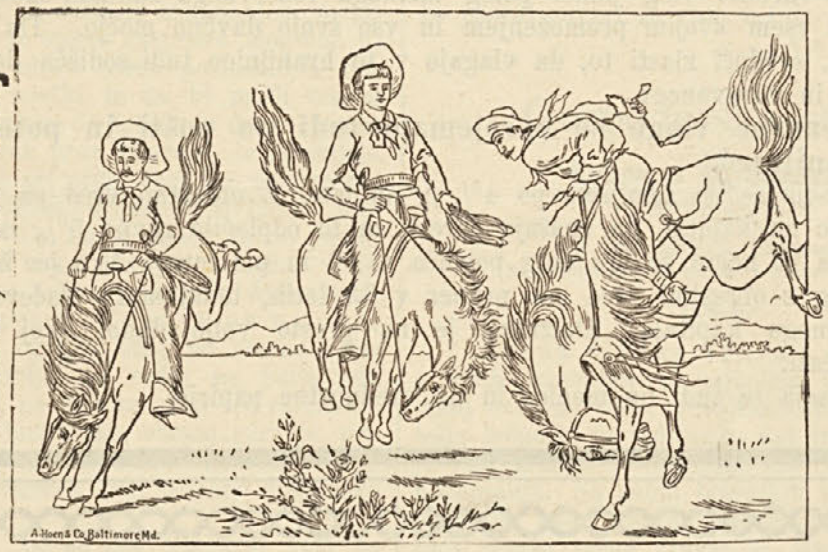

Predstave se vrše v polnem obsegu, najpopolnejše, brez vsakega okrajšanja v velikanski areni.

Edino podjetje te vrste celega sveta, ki se ne more posnemati in je brez primere.

Ves izobražen svet je to podjetje javno priznal kot najzanimivejše in najsijajnejše.

100 hrabrih rdečekožcev.

Nastopi tudi četa japonskih „Samurajev"

s svojimi starinskimi in modernimi vojnimi vajami.

Buffalo Bill, kralj strelcev na konju

s svojimi čudovitimi strelnimi vajami na dirjajočem konju.

Veterani konjištva vseh dežel v svojih vajah in vojaškem razvoju.

The Congress of Rough Riders of the World.

Najginljivejši vojaški prizor: **„Bitka ob Little Big-Horn-u",**

ki se živo in po najlepših skupinah predstavlja, v katerih napadejo divjaki oddelek Kusterja in ga navzlic junaški branitvi docela pobijejo. Ta vojaški naskok, katerega se udeleži do 800 Sioux-Indijancev, strelcev in vojakov s konji, je tako nepopisljivo krasen prizor, da mu ni primere, ter se končá z živo sliko:

Poslednja utrdba in junaški odpor Kusterjev.

Velika arena je zvečer na posebni električni način krasno razsvetljena.

Predstave se vrše ob vsakem vremenu.

Samo ena vstopnica zadostuje, da si more vsakdo ogledati vse naznanjene znamenitosti.

Cene prostorom „Buffalo Bill": Prvi sedež K 2·—, numerirani sedež K 4·—, rezervirani sedež K 5·—, sedež v loži K 8·—, loža (6 sedežev) K 48·—. Otroci pod 10 let stari plačajo polovično ceno.

Vstopnice se prodajajo sedeži po 5 in 8 K od 9. ure dopoldne na dan predstave pri podjetju na zemljišču stare tovarne za svinčene beline.

V Mariboru se vršijo predstave dne 19. maja 1906.

Ravnokar je izšla nova izdaja:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg **Gašparja Erharda** za Slovence priredil

† Štefan Kociančič

profesor bogoslovja v Gorici.

Druga izdaja.

Izdala in založila **Družba sv. Mohorja v Celovcu.**

Cena: Dva dela, mehko vezana K 8·—, za ude K 5·40; trdo vezana z usnjatim hrbtom K 11·—, za ude K 7·80, po pošti franko 1 K več.

Ravnokar je izšel nov natis:

Miklova Zala.

Povest iz turških časov.

Spisal **dr. Jakob Sket.**

Tretja izdaja.

Izdala in založila **Družba sv. Mohorja v Celovcu.**

Cena: Mehko vezan 80 vin., za ude 60 vin., po pošti 20 vin. več.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v **Borovljah, Koroško.**

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA"

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE" v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. ap. veličanstva.

XXXVII. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice.

Ta **denarna loterija,** edina v Avstriji postavno dovoljena, ima **18.137 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.200 kron.**

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron v gotovini,

Žrebanje se vrši nepreklicno dné 21. junija 1906. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, pri loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, v davkarijah, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno.

Srečke se dopošiljajo poštnine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek državnih loterij.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pravi je

Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali *1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—* franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra"

za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljesa vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3·60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Knjižico s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinalnih drogerijah.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler,** župnik v Podkloštru. — Odgovorni urednik **Josip Stergar.** — Tiskarna **družbe sv. Mohorja** v Celovcu.